

SLOVENSKA ŠKOFOVSKA KONFERENCA
KATEHETSKO PASTORALNA ŠOLA
Škofija Koper

Gabrijela Mežnar
**SVETOPISEMSKA ŽENA
NEKOČ IN DANES**

ZAKLJUČNA NALOGA

Mentor: mag. Marko Rijavec

Tolmin, avgust 2020

ZAHVALA

Na koncu moje biblične poti, zaključujem še eno poglavje mojega življenja in se s hvaležnostjo oziram na pretekla leta, obdobja mojega izobraževanja. Hvaležna sem za vse, kar me je v teh leti oblikovalo, spreminjalo, bodisi dobro ali slabo. Vse to me je pripeljalo do konca.

Hvala otrokom, ki so zmogli z mano nositi ta izziv. Z razumevanjem so se opominjali z besedami: Tiho, mama piše domačo nalogo. Potrpežljivo so prenašali mojo napetost pred izpiti, stiskali pesti za izpit in z veseljem udarili »petko«, ko sem izpit opravila. Hvala mojemu možu, ki je in ni razumel moje odločitve. Hvala mu, da je skuhal kosilo, ko sem izgubila realnost časa v knjigah, da je spravil otroke v posteljo, ko nisem še bila dovolj naučena, jih peljal na sprehod, da sem napisala še zadnji odstavek in da je čakal na najine trenutke.

Hvaležna sem tudi za vse ovire, ki so mi bile postavljene na pot, mogoče sem danes tu prav zaradi njih, za vse, ki niso verjeli vame, ker so mi odprli drugačen pogled in mogoče še bolj utrdili v moji odločitvi. Hvaležna sem za vse spodbude prijateljev in dobrih ljudi, njihove misli in molitve, ki so me spodbudile, ko ni šlo več naprej.

Z občudovanjem se spominjam vseh profesorjev, njihovega velikega znanja, njihove spretnosti podajanja zgodovine Cerkve, skrivnosti Svetega pisma, filozofije, dogmatike, teologije...in s. Jane, ki je vse skupaj koordinirala. Njihov zaklad znanja, vere, modrosti je velik. In ko pomislim na ta njihov zaklad se zavem, da se moj resnični študij šele začinja.

Hvala mojemu mentorju mag. Marku Rijavcu, da se je odzval na mojo prošnjo, za njegove odprte in dobronamerne kritike, ob katerih sem se lahko spreminjala in učila. Odpiral mi je nove poglede in razmišljanja. Bil je dober vodnik in spremljevalec.

Hvaležna sem za Sveto pismo, zaklad Božje besede, s katero se Bog dotika moje duše in s katerim jaz odkrivam Boga in njegova dela.

In seveda, hvala Jezus, da si bil, si in boš z mano, hvala Sveti Duh, da me razsvetljuješ in hvala Oče, za tvoj očetovski pogled in ljubeznivi objem.

Hvala.

KAZALO VSEBINE

1 EVA	4
1.1 Eva pramati življenja	4
1.2 Materinstvo- sprejemanje in dajanje	5
1.3 Evine skušnjave in stranpoti.....	8
1.4 Pritrjevanje skrivnosti življenja	8
2 DEBORA	10
2.1 Debora sodnica in prerokinja nekoč	10
2.2 Debora sodnica in prerokinja danes	12
2.3 Božja beseda presoja srce	14
3 ESTERA.....	17
3.1 Postati kraljica	17
3.2 Postati kraljica sebi in drugim	19
4 ANA	22
4.1 Žena v Božjem templju.....	22
4.2. Božji tempelj v ženi	25
5 MARTA IN MARIJA.....	28
5.1 Dve sestri.....	28
5.2 Dva nedeljiva sestrski vidika- telesno, duhovno	29
6 SAMARIJANKA	32
6.1 Samarijanka, žena, ki govori z Jezusom.....	32
6.2 Samarijanka, žena pri vodnjaku	33
6.3 Žena, ki moli	34
6.4 Žena, ki vabi.....	37
7 LIDIJA	39
7.1 Lidija duhovna ženska nekoč.....	39
7.2 Lidija duhovna ženska danes.....	40
8 MARIJA	44
8.1 Marija, ideal vsake žene	44
8.2 Marija, mati novega adventa	47
ZAKLJUČEK.....	49
POVZETEK.....	50
VIRI IN LITERATURA.....	52

UVOD

Naše življenje ni konstantno, naše življenje je pisano, sestavljeno iz drobnih raznolikih trenutkov, v naše življenje dobro ali slabonamerno stopajo ljudje, doživimo veliko različnih zgodb, razočaranja, neuspehe, izgubo, veselje, radost ali obdarjenost. V tej pisani mavrici moramo izbrati tisto pravo, tisto, kar nam govori resnico, nas dviga in pelje, usmerja na pravo pot, nam daje prave odločitve in nas vodi v življenje. Naša duša je velikokrat bojišče, kjer se naš razum in naša duša bojujeta z našo strastjo in poželenjem med tem, kar je prav in tem, kar zavaja, nam škodi in nas kot Božjega človeka uničuje. To slabo, škodljivo ni vidno kot tako, ampak je olepšano, okrašeno s privlačnimi nasmehi, lepimi besedami, mamljivimi ponudbami. Takrat dopustimo, da ima naša duša podobo čolna, v katerem Bog spi.

To razmišljanje me je ob molitvenem branju s Svetim pismom ustavilo ob misli: Ali sploh še lahko svetopisemske osebe nagovorijo sodobno žensko? So njihova podoba, naloga, življenje še aktualni ali zastareli in daleč od predstav moderne ženske? Ali nosijo v sebi in svojih zgodbah dovolj močne ideale, vrednote, ki bi se jih sodobna ženska lahko oprijela, jih ponotranjila in ovrednotila v svojem življenju? Poglobila sem se v Evino materinstvo, sodnico in prerokinjo Deboro, opisala kraljico Estero, modrost Ane, duhovni in telesni vidik Marte in Marije, svečeništvo, ki je zaznamovalo Lidijo ter ženo pri vodnjaku - Samarijanko, ženo molitve in evangelizacije. Ali lahko današnja ženska skozi te like zazna Božjo bližino, ki bi jo nagovorila, ji pomagala do lastnega bistva in bogastva, jo lahko potolažijo in pokažejo pot? Na predavanjih sem se večkrat spraševala, kaj nagovarja sodobno ženo, kaj je tisto, kar potrebuje, kaj jo zanima? Ženska mora v sodobni družbi, v medijski poplavi informacij dobiti močno osebnost, lik, vrednoto, ki temelji v Bogu, da si ovrednoti svojo notranjost, vrednost in s tem zgledom raste k Bogu. Zgraditi mora hišo na skali, ne na pesku (*»...in vendar ni padla, ker je imela temelje na skali.«* Mt 7,25), hišo, ki v sebi ni deljena (*»Če je hiša proti sebi razdeljena, takšna hiša ne more obstati.«* Mr 3,25). Žena, ki išče v sebi vzrok sreče, bo žalostna, tista pa, ki svoj izvor sreče najde v Bogu, bo vedno srečna. Bog je namreč večni.

Neizpodbitno je, da nas Bog, preko bolj ali manj ugodnih dogodkov in posrednikov, ki jih po njegovi izbiri oblikuje v danem okolju, vodi skozi preobrat naše lastne zgodovine,

če mu to dovolimo, samo če smo pripravljene odpreti naša srca za njegovo besedo. To pa velja za vsakega človeka, žensko ali moškega. Bog želi, da dosežemo svetost. Svetost pa je takšno življenje, kakor Bog hoče, da ga živimo, povsod: kot žena, mati, v svojem poklicu in poklicanosti vsak dan življenja, v vsakem trenutku, v vsakdanjih stvareh.

Sprva sem želela predstaviti sedem likov. Sedem kot popolno število, število stvarjenja sveta. V času stvarjenja je prostor za človeka, naravo in Boga, to je bistvo našega življenja. To je življenje napolnjeno z delom, ustvarjalnostjo, odnosi, obogateno s počitkom, življenje, kjer je čas tudi za Boga. Nazadnje pa sem se odločila, da izbranim likom dodam še Marijo, težko dosegljiv, a najpopolnejši ideal vsake žene, v bistvu vsakega človeka. Marija je bila in je še vedno prisotna med nami in s svojo prisotnostjo zelo živa. Marijo sem dodala v nalogo kot osmi lik. Število osem označuje nov dan, nov začetek, kar Marija gotovo tudi je. Z njo se je začela Nova zaveza, nova in večna zaveza med Bogom in človekom. Kot je bila navzoča v prvem adventu, je navzoča v novem adventu, pripravi na ponoven Jezusov prihod, v adventu novega stvarjenja.

1 EVA

Gospod Bog je tedaj storil, da je na človeka leglo trdno spanje in je zaspal. Vzel je eno njegovih reber in tisto mesto napolnil z mesom. Gospod Bog je iz rebra, ki ga je vzel človeku, naredil ženo in jo pripeljal k človeku. Tedaj je človek rekel: »To je končno kost iz mojih kosti in meso iz mojega mesa; ta se bo imenovala móžinja, kajti ta je vzeta iz moža.« (1Mz 2,21-23)

Človek je imenoval svojo ženo Eva, ker je postala mati vseh živih. (1Mz 3,1)

1.1 Eva, pramati življenja

Eva ima kot prva ženska in Adamova družica glavno vlogo v prvih poglavjih 1. Mojzesove knjige (Geneza). V prvem poglavju svetopisemski pisatelj ne govori posebej o ženski, ampak o »človeku«, saj sta moški in ženska skupna stvaritev Boga: *»In Bog je ustvaril človeka po svoji podobi, po božji podobi ga je ustvaril, moža in ženo ju je ustvaril.«* (1Mz 1,27) Bog je človeka ustvaril iz zemeljskega prahu in ga postavil v vrt Eden, v katerem naj bi poslej živel. Njegova stvaritev se imenuje »človek« oziroma »adam«, saj ta beseda v hebrejskem jeziku pomeni človeka, oziroma na splošno človeštvo. Istočasno pa je tudi osebno ime za prvega ustvarjenega moškega. Ustvarjen je po Božji podobi, ta ga dviga nad ostala ustvarjena bitja. Z dihom mu je podarjena svoboda. Ta mu je podarjena, ker je poklican k ljubezni, odnosu do Boga, ta pa brez svobode ni mogoč. Človek je tako ustvarjen, da bi razodeval duhovno skrivnost božje ljubezni in bil pri njej soudeležen.

Sveto pismo pa doda še drugo poročilo o stvarjenju človeka, v katerem sta mož in žena ustvarjena vsak posebej. V knjigi piše: *»Imenovala se bo možinja (heb. iššah), kajti ta je vzeta iz moža (heb. iš)«*. Pravi človekov sopotnik mora priti iz njegove notranjosti. Zato je Bog prvemu človeku vzel rebro in iz njega oblikoval žensko ter mu jo pripeljal. Ta je zaklical: *»To je zdaj kost iz mojih kosti in meso iz mojega mesa; ta se bo imenovala možinja; kajti iz moža je vzeta.«* (1Mz 2,23). Bog je iz enega človeškega bitja ustvaril moškega in žensko. Oba si delita isto človeško naravo, a vendar drugačno, različno. A Bog človeka s stvarjenjem žene povabi v odnos, tako postane odnosno bitje. Človek se

uresničuje in spoznava v odnosu do drugega in do Boga. Ustvarjena sta drug za drugega in skupaj, v medsebojnem dopolnjevanju sta podoba Boga samega.

Ime Eva ji je dal Adam tik pred izgonom iz rajskega vrta, pri čemer je uporabil besedno igro, saj ime v hebrejščini zveni kot »havva«, to pa pomeni »živ« ali »življenje.« (1Mz 2,23). »Človek je imenoval svojo ženo Evo, ker je postala mati vseh živih.« (1Mz 3,20). In ker je možu rodila otroke, »je ostala mati vseh živih«. Poimenovanje žene kot matere kljub kazni budi zaupanje v človekovo prihodnost. Eva je torej pramati, mati vseh živih, mati življenja.

Prva človeka v edenskem vrtu nista ničesar vedela o dobrem in zlu, kajti Bog je vedenje o tem skril v drevo sredi vrta. A kača je znala pogovor napeljati na prepovedan sad. Eva je razmišljala o nevarnostih in domnevnih prednostih, ki so bile povezane s prepovedanim sadom, a je sprejela odločitev. Njena odločitev je premišljena in usodna. Človek se je Bogu uprl, odločil, da bo šel po svoji poti in postal »bog«. Sledila je duhovna smrt, ločitev od Boga. Bog ju ne kaznuje s telesno smrtjo, ampak ju izžene iz raja, kaznuje tako kačo, kot Adama in Evo. Hkrati pa obljubi rešenje. S tem izkaže svojo skrb in ljubezen do človeka.¹

V zgodovini je bila Eva pogosto opisana kot zapeljivka. Zgodba o izvornem grehu je dolgo zaznamovala njeno podobo. V krščanski teologiji je zapisana kot žena, ki je negativno nasprotje Jezusove matere Marije in hkrati v zvezi z njo je Marija označena kot nova Eva. Vendar Sveto pismo pravzaprav poroča, da je Eva »mati vseh živih«. Z njeno podobo je močno povezano materinstvo. In k materinstvu sodi življenje. Eva je mati življenja. Poraja življenje. Ko Kajn ubije Abela, rodi Seta. »Kajti« je rekla, »dal mi je Bog drug zarod namesto Abela, ker ga je Kajn ubil.« (1Mz 4,25). Kot mati varuje življenje in ga daje. Goji ga in varuje, neguje. Služi življenju.²

1.2 Materinstvo - sprejemanje in dajanje

Ko ženska postane mati, želi svojemu otroku zbuditi veselje do življenja, želi mu dati ljubezen, ga hraniti in zanj skrbeti. Želi mu razložiti življenje in mu pokazati to, kar se mora naučiti. Prava mati bo otroku dopustila tudi napake in preizkušnje, a bo svojega

¹ J. Comay, *Kdo je kdo v Stari zavezi*, 96-97

² L. Jarosch in A.Grün, *Kraljica in divja ženska*, 35

otroka budno spremljala. Dopustila bo napake, ker ve, da morajo biti, čeprav bo ob tem sama trpela. Dopustila mu bo njegovo pot in ga ne bo priklepala nase. Prava mati zna reči: »Zgodi se.« Zna sprejemati preizkušnje življenja. Poskušala bo razviti v otroku to, kar še ni oblikovano. Prava mati bo dopustila, da se otrok uči na težkih primerih, ker bo le tako večal pravo življenje v sebi.

Pri tej nalogi se mati veliko nauči o sebi. V tej vlogi se spoznava na nov način. Malo ljudi je, ki bi ji prišli tako blizu kot otrok, in malo ljudi je, ki bi žensko tako spremenili, kot jo spremeni otrok. Ob njem raste, se sprejema, predvsem pa se nauči spoznati svoje meje, omejenosti, odpovedovanja, pomanjkljivosti in možnost rasti, biti prilagodljiva. Mati podari sebe, svoj čas, svoje znanje, svoje sposobnosti, ne da bi za to kaj pričakovala ali zahtevala, s tem doseže pravo duhovno držo. Tako uresničuje Jezusovo pravilo: »Zastonj ste prejeli, zastonj dajajte.« (Mt 10,8). Tomaž Akvinski je zapisal: »Ljubezni je bolj lastno, da hoče ljubiti, kakor da bi bila ljubljena, in da si matere, ki dejansko najbolj ljubijo, bolj prizadevajo za to, da bi ljubile, kakor da bi bile ljubljene.« Dejansko so matere najmočnejše sredstvo proti širjenju sebičnega individualizma. So tiste, ki pričujejo za lepoto življenja.³

Ko žena rodi, postane otrokova mati. Ta otrok ni njena stvar, ampak je popoln Božji dar. Če mati na to pozabi, si otroka prilasča in ga ne more vzgojiti za življenje. Vsaka mati je pred skušnjavo, da bi prevzela mesto Boga, hkrati pa je Bog vsako mater tako visoko povzdignil, da jo je skupaj z otrokovim očetom postavil za mater svojih, Božjih otrok.⁴ Na ta način je Stvarnik možu in ženi dal delež pri svojem stvariteljskem delu in ju hkrati naredil za orodje svoje ljubezni, tako da je po posredovanju življenja prihodnosti človeštva zaupal njuni odgovornosti.⁵

Materinskost pomeni prebuditi v sebi nekaj živega, to živo sprejeti, hraniti, negovati, se vživeti vanj, mu pustiti rasti, ga varovati. Materinskost se vedno kaže kot ljubeč, skrben in zaščitniški odnos do vsega živega. Kajti obramba življenja pomeni obrambo človeštva.⁶ Ženska lahko to materinsko plat živi v vlogi matere in se z njo popolnoma zlije, tudi, ko ji ni dano telesno materinstvo. Svoje materinstvo lahko živijo na druge načine. Pomembno je, da čuti svoje življenje in je odprta za to, kar hoče priti iz nje kot

³ P. Frančišek, *Radost ljubezni*, 106

⁴ P. Žakelj, *Marija, žena za naš čas*, 29

⁵ P. Frančišek, *Radost ljubezni*, 55

⁶ R. Sarah, *Bog ali nič*, 211

nekaj novega, in da to neguje, pusti, da raste. Ženska je materinska vedno, kadar je odprta za nekaj novega, kar se jo dotakne ali rodi v njej. Njena rodovitnost se širi in izraža na tisoč načinov in s tem dela Božjo ljubezen prisotno v družbi. Po nagibu Svetega Duha sprejema življenje tudi tako, da se odpre, da gre iz sebe, da bi svoje dobro širila med druge, da bi zanje skrbela in iskala njihovo srečo. Kot je zapisano v pismu Hebrejcem: *»Gostoljubnosti ne pozabite. V tej so namreč nekateri, ne da bi vedeli, pogostili angele.«* (Heb 13,2). Materinstvo, tudi brez otrok, je vedno del ženske in življenja v njej. Ženska mora sama najti način, kako bo to uresničila in izrazila. Ženske, ki resnično želijo izraziti svojo materinsko energijo, navadno čutijo potrebo po tem, da bi druge hranile, negovale in zanje prevzele odgovornost, jih spodbujale v njihovem razvoju.

Pravo dajanje pa je mogoče le, če zmore tudi zase kaj zahtevati (*»Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe!«* Mt 19,19). Vso pravico ima vzeti si čas zase in ostati v stiku s seboj, da bo lahko izhajala in dajala iz same sebe. Obdržati mora ravnovesje sama s seboj in svojo ženskostjo, obenem pa bo doživela tudi spoštovanje okolice. Na svoji poti mora odkrivati, kaj pomeni biti ženska, saj s tem odkriva svojo duhovno pot in skrivnost Boga.

Veliko žensk najde svoje zadovoljstvo v tem, da hranijo telo, druge pa poskrbijo za telo in duha. Ženske si morajo same ozavestiti svojo vrednost in darove svoje ženskosti in to tudi živeti. Spoštovanje njihove materinske, ženske plati lahko izhaja le iz njih. To, kar cenijo in nosijo v sebi, izžarevajo tudi navzven. Te pa, ki tega ne najdejo, iščejo potrditev svoje ženskosti na nepravi način in na nepravih mestih. Bodisi v raznih neprimernih odnosih, za majhen nasmeh, objem, pozornost. Če se ženska ne spoštuje kot ženska, mora dobiti potrditev pri drugih.

Marsikatera ženska, ki ji je bilo dano telesno materinstvo, tudi ni postala mati in je ostala na stopnji ženske. Materinstvo, ki ga uspe žena razviti, ji podari višjo kvaliteto, s tem je povezano brezpogojno sprejemanje življenja, podarjanje svojega časa, talentov, bogatenje odnosov in možnost spoznavanja, razvijanja samega sebe. Eva v rajju kot žena želi zase sad drevesa, želi postati nekaj več, želi postati kot Bog, kar je največja skušnjava. Izgnana Eva - Eva mati - pa postavi stvari na svoje mesto, noče biti več kot Bog, ampak uresničuje Božji načrt in izhaja iz hvaležnosti ter odprtosti življenju, ki ga poraja Bog sam.

1.3 Evine skušnjave in stranpoti

Eva pozna pravila, in se zaveda mej in jih tudi spoštuje, dokler kača ne govori z njo. Eva je želela več, hotela je, da se ji odprejo oči, hotela je spoznati dobro in hudo. Ko je zapeljana, se njen pogled spremeni: *»Tedaj je žena videla, da je drevo dobro za jed, očem prijetno za pogled in da je to drevo želeti, ker daje spoznanje.«* (1Mz 3,6).

Tako kot Eva tudi vsaka ženska pozna življenje, pravila, varnost meja, a skozi zapeljevanje hudega duha dobi vloga dajanja življenja drugačen pogled. Hudobni duh je zelo močno prisoten, ko se rojeva življenje, kjer se uresničuje življenje, torej tam, kjer se uresničuje Božji načrt. Ko prisluhnemo Gospodu, je normalno, da imamo skušnjave. Ko je žena ustvarjalna, postaja podobna Stvarniku, še najbolj takrat, ko poraja življenje, bodisi telesno ali duhovno (*»..bodita rodovitna in se množita...«* 1 Mz 1,28). Prisotnost satana s prevaro, lažnim zapeljevanjem v tem trenutku (*»Saj se tudi satan preoblači v angela luči.«* (2 Kor 11,14)), skuša uničiti rodovitnost, to je novo življenje - telesno, še toliko bolj duhovno. Ta prispodoba raja oživi v vsaki skušnjavi, vsakič, ko se stegnemo proti prepovedanemu sadu, ko ugriznemo v egoizem namesto v odnos, ko izberemo strah, obup namesto poguma in vztrajanja, ko dvomimo, namesto da bi zaupali ali ko smo nezadovoljni, namesto hvaležni. Ko poslušamo kačo, zapremo svoje srce in razum za Božji dotik in s tem prekinemo uresničevanje Božjega. Naše dejanje zamegli pogled, popači razmišljanje, spremeni naša hotenja in dejanja. Dejanja, ki so rojena iz take notranjosti, niso rodovitna, uspešna, ustvarjajo nezadovoljstvo, razdirajo odnose in rodijo bolečino.

1.4 Pritrjevanje skrivnosti življenja

Največje dostojanstvo ženske kot telesne ali duhovne matere je v tem, da se v njej izrazi nekaj Božjega; s svojimi dejanji se močno približa materinski, skrbni, tolažeči, ljubeči plati Boga. Mati zrcali tudi pomembno značilnost Boga. V njej sije nekaj, kar je v Bogu materinskega. Bog se primerja z ljubečo materjo: *»Mar pozabi žena svojega otročiča in se ne usmili otroka svojega telesa? A tudi če bi one pozabile, jaz te ne pozabim.«* (Iz 49,15). Bog nas tolaži in za nas skrbi, kakor mati tolaži otroke.⁷

⁷ Prim. L. Jarosch in A. Grün, *Kraljica in divja ženska*, 47-48

Intenzivnost Božje ljubezni je vsota moške trdnosti in ženske nežnosti, razuma in intuicije, odločnosti in potrpežljivosti, pravičnosti in usmiljenja, skratka moške in ženske oblike ljubezni. Medsebojno se dopolnjujeta, skupaj ustvarjata podobo človeka, ki je človek šele skupaj, kot moški in ženska. Ustvarjena sta drug za drugega in skupaj, v medsebojnem dopolnjevanju sta podoba Boga. Bog je, kakor nam je v priliki o izgubljenem sinu (Lk 10,22-24) želel razkriti Jezus, oče in mati, najboljše, kar je lahko v kakem očetu, in najboljše, kar je lahko v kaki materi. Tako je namreč očetove roke upodobil Rembrandt na svoji umetnini (op. Rembrant, Vrnitev izgubljenega sina, 1663 - 1669). Oče ni kratko malo velik očka, nekakšen patriarh, je mati in oče. Sina se dotakne z moško in žensko roko. Oče drži pokonci, mati boža. On daje moč, ona tolažbo. Gre za Boga, v katerem v polnosti živita moški in ženska, očetovstvo in materinstvo.⁸

Materinskost pomeni pritrjevanje življenju in pritrjevanje svetu. Ženske, ki odkrijejo v sebi materinskost, postanejo odprte za Boga, za skrivnost življenja. Življenje pride nepričakovano, pride takrat, ko to Bog hoče. In žena, ki zna živeti, to tudi sprejme. Žena, ki zna živeti, materinstvo nosi v svet, v odnose, politiko, poklicno življenje ali poklicanost novo, drugačno kvaliteto, kvaliteto življenja.

⁸ Prim. Z. Štrubelj, *12 svetopisemskih obrazov usmiljenja*, 24-25

2 DEBORA

V tistem času je Izraelu sodila Debóra, Lapidótova žena, žena prerokinja. Prebivala je pod Debórinno palmo med Ramo in Betelom, na Efrájimskem pogorju, in Izraelovi sinovi so prihajali k njej na razsodbo. Poslala je in poklicala Abinóamovega sina Baráka iz Kedeša v Neftáliju in mu rekla: »Mar ti ni Gospod, Izraelov Bog, ukazal, da se odpravi na goro Tabor in vzemi s seboj deset tisoč mož izmed Neftálijevih in Zábulonovih sinov? Pritegnila bom namreč k tebi, k potoku Kišónu, Siserája, poveljnika Jabínove vojske, njegove bojne vozove ter njegovo vojsko, in jih izročila v tvoje roke.« Barák ji je rekel: »Če greš z menoj, pojdem; če pa ne greš z menoj, ne pojdem.« Rekla je: »Da, s teboj grem. Vendar slava na poti, ki jo nastopaš, ne bo tvoja. Gospod bo Siserája izročil v ženske roke.« Tedaj je Debóra vstala in šla z Barákom v Kedeš. Barák je v Kedeš poklical Zábulona in Neftálija in deset tisoč mož je prišlo k njegovim nogam. Tudi Debóra je šla z njim. (Sod 4,4-10)

2.1 Debora, sodnica in prerokinja nekoč

V Stari zavezi je le ena ženska, ki je zaradi moči svojega značaja in modrosti postala voditeljica po lastni zaslugi. To je bila Debora, ki je v 12. st. pr. Kr. vodila uspešen upor Izraelcev proti kanaanski nadvladi v severnem delu dežele.⁹

Deborina zgodba je opisana v Knjigi sodnikov. Opisana je kot ena izmed dvanajstih sodnikov. Ljudje so prihajali k njim, da so pred njimi razgrnili svoje pravne posle. Navadno so v Izraelu sodbe izrekli pred mestnimi vrati domačega kraja - pred skupščino najstarejših rodov. Na tak način, na takem mestu, pri mestnih vratih je tudi Boaz odkupil Ruto (prim. Rut 4,1-7).

Debora je sedela pod palmo med Ramo in Betelom na Efraimskem pogorju (prim. Sod 4,5) in razsojala v pravnih zadevah, s katerimi so ljudje prihajali k njej. Debora je bila podkovana v pravnih vprašanjih. V Izraelu so vedno živele ženske, ki so jih ljudje spraševali za nasvet ali za rešitev pravnega vprašanja. Moški in ženske so prihajali k

⁹ J. Comay, *Kdo je kdo v Stari zavezi*, 86

Debori, k ženski, ker so pričakovali od nje, da bo sodila, da bo prepoznala povezave, ko so ji pripovedovali svoje zgodbe.

Debora je bila v Izraelu cenjena kot mati (prim. Sod 5,7), kot ženska, ki je sposobna globokih uvidov, kot ženska, ki zna razlikovati, ki zna odločati med pravico in krivico, je kot mati, na katero se lahko obrneš. Izžarevala je varnost in mir.¹⁰

Njena zgodba je postavljena v čas, ki je za Izraelce prehodni čas, ko je razkropljene rodove povezovala samo skupna vera. Zvestoba Bogu je zagotavljala obstoj močnega združenega naroda. Narod je v Knjigi sodnikov ujet v ponavljajoči se krog zvestobe in nezvestobe Bogu. Čas, ko so zvesti svojemu Bogu, in čas, ko svojega pravega Boga zaradi poganskih bogov zapustijo. Bog jih v tem obdobju prepusti trpljenju pod Kanaanci. Izrael kliče Boga na pomoč in Bog mu pošlje osvoboditelja. Ko pa rešitelj umre, se ponovno pojavi nezvestoba. V Knjigi sodnikov imamo moč videti ljubezen in skrb, ki ju kljub človeški grešnosti in odpadu od Njega, posveča Bog svojemu ljudstvu.¹¹

Deborina pesem je najstarejši primer hebrejske književnosti in je nastala v drugi polovici 12. stoletja pr. Kr., malo po dogodkih, ki so v njej opisani. Deborina pesem poje o bitki Izraelcev s Kanaanci in njihovim kraljem Jabinom. Po naselitvi v obljubljeni deželi se Izraelci nenehno spopadajo s sovražniki. Izraelcem ne uspe osvojiti rodovitne doline Jezreel. Tam vladajo Kanaanci. Pesem ponovno razlaga, kaj se je zgodilo.

*GOSPOD, ko si šel iz Seírja,
prihajal z edómske poljane,
se je zemlja tresla,
nebo je močno rosilo,
iz oblakov je lilo med gromom.
Gore so trepetale
pred GOSPODOM,
GOSPODOM s Sinaja, Izraelovim Bogom.
Prebudi, prebudi se, Debóra,*

¹⁰ L. Jarosch in A. Grün, *Kraljica in divja ženska*, 12

¹¹ D. in P. Alexander, *Svetopisemski vodnik*, 219

prebudi, prebudi se, pesem zapoj!
Vstani, Barák, pripelji svoje ujetnike,
sin Abinóamov!
Za menoj Efrájim, njih korenina je v Amáleku,
tvoji potomci, Benjamin, s tvojim ljudstvom.
Od mene, Mahír, so prišli voditelji,
in iz Zábulona ti, ki držijo žezlo.
Isahárjevi vojvode so z Debóro,
saj je bil Isahár zvest Baráku
in se je v dolini podvrgel njegovim korakom.

(prim. Sod 5)

Iz pesmi se razbere tudi, da Debora ni samo sodnica in prerokinja, ampak postane tudi voditeljica. Debora torej ni samo sodnica, temveč tudi ženska, ki vodi vojsko, ki prevzame vodenje Izraela in celo napove izid boja, oz. zmago. Za voditeljico ni bila izbrana, temveč se loti vodenja, ko je ljudstvo v stiski in se nihče ni pripravljen izpostavljati nevarnosti. Podobno tudi vdova Judita, ki temelji v sebi in Bogu, in se upre načrtu starešin, da bi mesto po petih dneh predali, odide na lastno pobudo v sovražni tabor in odseka glavo Holofernesu (prim. Jdt 8-13). Celó Barak, vojskovodja, se boji popeljati vojsko proti sovražnikom. Zanaša se na žensko. Debora mu očitno vliva varnost in moč, kateri njemu samemu manjkata.¹²

2.2 Debora, sodnica in prerokinja danes

Na podoben način kot so nekoč prihajali k Debori, ker so pričakovali od nje, da bo sodila in da bo prepoznala povezave, ko so ji pripovedovali svoje zgodbe, tako tudi danes veliko žensk prevzame vlogo sodnice. Sodnica je ženska, ki zna razlikovati med tem, kaj je res in kaj ni, kaj je resničnost in kaj zgolj predstava, kaj je resnično in kaj lažno, kaj je pravica in kaj krivica ter kaj je človeku primerno. Sodnica zna prepoznavati znamenja časa, ve, kdaj je za kaj pravi čas.

¹² L. Jarosch in A. Grün, *Kraljica in divja ženska*, 13

To, kar pripoveduje zgodba o Debori, se danes kaže na različnih področjih. Ženska ni vodja le v podjetjih, političnem področju ali raznih javnih in prostovoljnih organizacijah in pobudah. Veliko žensk prevzame vodstvo tudi v družini. Družino navzven morda res vodi moški, tako kot je Barak vodil svoje čete, toda v ozadju, to, kar je bistveno, oblikuje ženska. Vendar stvari ne vodi proti moškemu, temveč skupaj z njim. Ne zanima je oblast, temveč oblikovanje dejanskosti. In pri tem sta, tako moški kot ženska, enako pomembna. S svojo odločnostjo lahko nudi moškemu varnost, mir in močno oporo. Moškemu lahko spretno dodeli nalogo, v kateri se bodo izrazile njegove odlike. Debora prevzame pobudo. Upa se lotiti korenin zla, narediti prvo potezo. Zna se spopadati. Toda njena vodilna naloga se ne izčrpava v spopadanju. Pravo zmago doseže z modrostjo in zvijačo, z notranjim občutkom za to, kar je mogoče. Ve, kdaj je pravi trenutek. Iz njenega vodenja ne vejeta krčevito prizadevanje in bojevitost, temveč intuicija in modrost.¹³

Kot prerokinja Debora gleda v prihodnost, ki jo pogosto ne razume, a v tem kaže največjo skrivnost prerokov, zaupanje v Božjo bližino, ki se ne da prestrašiti, zмести in ne ustaviti. Verjame v Božje delovanje in moč uresničitve Njegovega delovanja. Cerkev danes potrebuje prerokinje in preroke, ki vodijo na pot preprostosti in hkrati odločnosti v zvestobi Božji navzočnosti, Božjemu uresničevanju in odrešenju, preroke, ki so preroški v svojih pogledih in - kar je še bolj pomembno - v svojih dejanjih. Podobno tudi vdova Judita. Tudi razlog Juditinega upanja je v tem, da Izrael prepozna Boga kot edinega Boga in ne časti drugih bogov. *»Zakaj Bog ni kakor človek, da bi mu grozili, in ne kakor sin človekov, da bi ga lahko prisilili k odločitvi. Pričakujmo rešitev od njega in ga kličimo naj nam pride pomagat. In če ga je volja, bo slišal naš glas.«* (Jdt 8,16-17). Tudi Judita, podobno kot Debora, je predpoda žena, ki zna govoriti z Bogom in ljudmi. Ima zaupljiv pogum, ki temelji v Bogu, kajti resnična drama je namreč tista, ki se odvija med našo in Božjo svobodo. Končno je Judita, kot tudi Debora, prapoda žena, ki slavi Boga in katere slavljenje okuži vse ljudstvo ter pripelje do zmage v Bogu.¹⁴

Vsaka ženska potrebuje enakovrednega partnerja, da lahko dobro vodi. Barak mora iti v boj skupaj z Deboro. Baraka ni potisnila v boj, ampak ga je izzvala in ne oslabila,

¹³ prim. L. Jarosch in A. Grün, *Kraljica in divja ženska*, 13-15

¹⁴ prim. J. M. Bergoglio, *Odprti um, verujoče srce*, 231

povrnila mu je zaupanje v lastno moč, da je lahko ravnal kot moški. Žene oz. matere doma nenehno prevzeme vlogo sodnice. Pomembna vloga je poslušati in potrditi pravo prepričanje, oziroma postaviti se na stran šibkejših, da se jim pomaga do pravice. Čutiti, kdo je šibkejši, mu stati ob strani, ustvariti ravnotežje. Ženske imajo veliko smisla za to, da najdejo način, kako lahko šibkejšim pomagajo do pravice. Debora nas opogumlja, da vnašamo kot ženske vnašamo naše talente, kjer pač živimo, in drugim dajemo upanje. Od nje se lahko učimo, da smo soodgovorni za to, kar se dogaja okoli nas. V ženski je dostikrat skrit naraven občutek za pravico, resnico, ki ni povezan z prizadevanjem za lastni prav, zmago ali poraz. Ne dovoli, da kdo komu vzame pravico do lastnega mnenja.¹⁵

Glavno čustvo sodnice je spoštovati mnenje drugega in njegove pravice do življenja, mu prisluhniti. Tudi ne sodi, temveč usklajuje. Uskladi, kar je neskladno. Zravna, kar je upognjeno. Tudi sama je pokončna in gre pokončno skozi življenje. Sad Deborine in Barakove zmage je bil mir: *»Nato je dežela štirideset let uživala mir.«* (Sod 5,31). Pravična sodba razsodi resnico, resnica prinese zadovoljstvo in zadovoljstvo rodi mir.

Sodnici je najtežje, ko mora soditi sama sebi. Najtežje je razsoditi svojo resnico, prepričanje, namene. Komur to uspe, doseže veliko modrost. Malemu princu je bila na planetu s kraljem dodeljena vloga ministra pravosodja in vprašal je kralja, komu bo sodil, ko pa sta sama na planetu. In kralj mu je rekel, da bo sodil samemu sebi, da je to najtežje. Če mu uspe, da si pravično sodi, bo postal resnični modrijan.¹⁶

2.3 Božja beseda presoja srce

Lastne misli in srce pa gotovo najostrejše, najgloblje, najčistejše in brez laži in prevare presoja Božja beseda. *»Živa je namreč Božja beseda, učinkovita in ostrejša kakor vsak dvorezen meč in prodre do ločitve duše in mozga ter razsoja misli in namene srca.«* (Heb 4,12).

Bog pošilja besedo, da dela dobro, da z njo ljubi in da z njo ustvarja dialog, odnos s človekom. Božja beseda niso samo črke, ampak je živa, v njej je življenje in iz nje se poraja življenje. S svojo besedo svoje stvarstvo s človekom vred obrača k sebi.

¹⁵ prim. L. Jarosch in A. Grün, *Kraljica in divja ženska*, 16-18

¹⁶ prim. A. Saint-Exupery, *Mali princ*, 46

Božja beseda je živa, ureja stvarstvo. Božja beseda se dotakne globin srca, Božja beseda se človeka dotakne, pretrese ali pa poboža. Odvisno od Boga, kajti njegove misli niso naše misli in njegove poti niso naše poti (prim. Iz 55,8). Božja beseda prinese nemir, ker mora človek nanjo odgovoriti, kako odgovori, pa je odvisno od človeka samega in njegove svobodne volje. Ko je srce odprto za besedo, greš na pot. Božja beseda premakne, Božja beseda spremeni. In ne samo človeka, ampak z vsako besedo, ki pride od Boga, se spremeni stvarstvo, nastane nekaj novega (prim. Iz 55,10-11).

Božja beseda je živa, deluje. Božja beseda človeka ne pusti malodušnega, če jo le želi slišati. Prinaša spremembe, z njo nikoli ne ostaneš na istem mestu, v istem dogodku. Velikokrat sem brala ali poslušala Božjo besedo, ki name ni naredila posebnega učinka. A življenje me je vrnilo k tej Besedi, oziroma se je Ona vrnila k meni. Beseda (ali stavek), ki jo mogoče že dolgo nisem slišala, se je obudila v meni in mi osmišljala dani trenutek, ponudila razlago, tolažbo ali pokazala pot. Vsako svojo Besedo, ki jo Bog govori, tudi tisto, ki jo govori po prerokih, Bog tudi uresniči. *»Tako govori Gospod Bog: Nobena mojih besed se ne bo več zavlačevala. Beseda, ki jo govorim, se izpolni, govori Gospod Bog.«* (Iz 12,28). Z besedo je ustvaril nebo in zemljo. S svojo besedo je kaznoval grešno ljudstvo, pošiljal potop, ustvarjal na novo. *»Gospod je storil, kar je bil zasnoval, izpolnil je svojo besedo.«* (Žal 2,17). S svojo besedo nagovarja človeka vsak dan, vsak trenutek. Spregovori mu na srce. Kajti kot pravi Izaija: *»Trava se posuši, cvetlica ovne, beseda našega Boga pa obstane na veke.«* (Iz 40,8). Nujno je potrebno, da Božja beseda vedno bolj postaja središče vsega cerkvenega delovanja. Sprejeta in češčena Božja beseda notranje hrani in krepi kristjane ter jih usposablja za pristne pričevalce evangelija v vsakdanjem življenju.¹⁷

Božja beseda, ki stopi v srce in jo ženska v svojem srcu neguje, jo tudi oblikuje. Božja beseda, ki je slišana, sprejeta, prav razumljena, se rodi v življenje. Iz takega sprejemanja Besede, oziroma njenega presojanja, se ženska kot Debora, sodnica, uči modrosti, razločevanja in izbire dobrih odločitev. Božja beseda, ki stopi v srce in se tam naseli, žensko oblikuje. V svoji notranjosti se ženska sreča z Bogom in v zaupnem pogovoru z Njim, v molitvi. V svoji notranjosti doživi svoje nedotakljivo dostojanstvo in notranji prostor, v katerem ima pravico do življenja; prostor, kjer je nihče ne more žaliti. V molitvi lahko vsaka ženska razvije moč, s katero preseže samo sebe. Ne vda se. V sebi

¹⁷ P. Francišek, *Veselje evangelija*, 113

čuti prostor, v katerem biva Resnica, Bog. Tam je nedotakljiva in neranljiva. »*Kajti vse, kar je rojeno iz Boga, premaga svet. In zmaga, ki premaga svet, je naša vera.*« (1Jn 5,4). Največja skrivnost Božjih prerokov, voditeljev, sodnikov, je Božja bližina, ki se ne da prestrašiti, ne zмести, ne ustaviti. Tudi danes Cerkev potrebuje Božje preroke in prerokinje, voditelje in voditeljice, ki nas vedno znova vabijo s svojimi preroškimi besedami in dejanji k Bogu. »Bolj kakor kadarkoli potrebujemo može in žene, ki iz svoje izkušnje kot spremljevalci poznajo način ravnanja, ki se odlikuje z modrostjo in zmožnostjo za razumevanje, z umetnostjo čakanja ter učljivostjo do Duha, da bi vsi skupaj obvarovali zaupane nam ovce pred volkovi, ki hočejo razkropiti čredo.«¹⁸

¹⁸ P. Francišek, *Veselje evangelija*, 111

3 ESTERA

Tudi kraljica Estera je v smrtni stiski pribežala h Gospodu. Slekla je oblačila svojega dostojanstva in se oblekla v oblačila stiske in žalosti. Namesto z dragocenimi dišavami je potresla glavo s pepelom in prahom, svoje telo hudo mrtvičila in vsa mesta, ki jih je sicer v svoje veselje krasila, pokrila s svojimi razpuščenimi lasmi. Potem je molila h Gospodu, Izraelovemu Bogu: »Moj Gospod, ti edini si naš kralj; pomagaj meni zapuščeni, ki nima pomočnika razen tebe! Zakaj nevarnost zame je prav blizu. Slišala sem od mladosti v svojem očetovem rodu, da si ti, Gospod, izvolil Izraela izmed vseh narodov in naše očete izmed vseh njih prednikov v večno dediščino ter jim spolnil vse, kar si obljubil. Zdaj pa smo grešili pred teboj in ti si nas izročil našim sovražnikom v roke, zato ker smo častili njih bogove. Pravičen si , Gospod![...]Spomni se nas, Gospod, in se pokaži v času naše stiske! Osrči me , kralj bogov in gospodovalec sleherne oblasti! Daj mi v usta primerno besedo, besedo pred levom in spremeni njegovo srce, da bo sovražilo njega, ki se bojuje zoper nas, da se pogubi sam in tisti, ki so z njim istih misli! Nas pa reši s svojo roko in pridi na pomoč meni zapuščeni, ki nima nikogar razen tebe, Gospod! (Est 14,3-7 in Est 14,12-14)

3.1 Postati kraljica

Esterina knjiga pripoveduje o zaroti proti celotnemu judovskemu narodu v času perzijskega kralja Asuerja (Kserksa), ki na srečo ni uspela. Razloži tudi začetek in pomen judovskega purimskega praznika (praznika žrebov). Mnenja o knjigi so različna, predvsem zaradi nekaterih dozdvenih neverjetnih dogodkov. Nekateri jo imajo za običajno povest, nekateri za zgodovinski roman. Spet drugi mislijo, da iz našega poznanja življenja v Perziji v 5. stoletju pr. Kr., lahko utemeljeno sklepamo, da Esterina knjiga temelji na zgodovinskem ozadju. Čeprav knjiga v hebrejskem tekstu ne omenja Boga z njegovim imenom, pa jasno govori o tem, da Bog vodi vse človeške dogodke in

vedno skrbi za svoje ljudstvo. Če bi se Hamanova zarota posrečila, bi ne bilo ne Nehemije in - kar je še mnogo važnejše - ne Kristusa.¹⁹

Ko je kralj zaradi nepokorščine zavrzel kraljico, je izbral Estero, judovsko dekle, ki je bila brez staršev in je zanjo skrbel njen stric Mardohaj. Stric ji je ukazal, naj nič ne govori o tem, da je judovskega rodu. Prav tedaj je hudobni dvornik Haman, ki je smrtno sovražil Mardohaja, naklepal uničenje vseh Judov v kraljestvu. Ko je bila Estera izbrana za kraljico, ji je Mardohaj naročil, naj pri kralju posreduje za svoje rojake: *»Kdo ve, če nisi prav za čas, kakršen je zdaj, prišla do kraljevskega dostojanstva?«* (Est 4,14) Mardohaj je namreč trdno veroval, da Bog vodi usodo svojega izvoljenega ljudstva in vsak posameznik mora spoznati, kakšna vloga mu je namenjena, ter jo izpolniti. Estera je Mardohaja prosila, naj vsi Judje zanjo molijo in se postijo, da ne bo ubita in bo njena beseda našla pot do kraljevega srca. Ti so storili, kar je prosila, in po njenem posredovanju so bili Judje v perzijskem kraljestvu rešeni, njihovi sovražniki, ki jih je poosebljal Haman, pa so bili uničeni.²⁰

Podoba Estere je že od nekdaj navdihovala pesnike in pisatelje, svoje mesto pa je našla tudi v filmih. Mnogi ustvarjalci so v njej videli predvsem žensko, ki se zavzame za svoje ljudstvo in pri tem tvega svoje življenje. Pišejo o njenem pogumu in njeni energiji, a tudi o njeni lepoti, s katero je izpolnila svojo skoraj brezupno nalogo, da je rešila ljudstvo pred sovražniki. Svojo moč in kraljevsko dostojanstvo je črpala Estera samo iz zaupanja v Boga.²¹ Ko je bila v smrtnem strahu, je molila: *»Moj Gospod, ti edini si naš kralj; pomagaj meni zapuščeni, ki nima pomočnika razen tebe!«* (Est 14,3)

S svojo potrpežljivostjo je tlakovala pot pravici. Od Estere se naučimo veliko o umetnosti prepričevanja. Že stoletja prej je modri kralj Salomon po navdihnjenju zapisal: *»Vse ima svoj čas. Vse ima svoj čas in vsak opravek ima svojo uro pod nebom.«* (Prd 3,1). Nato pa je še dodal, da obstaja *»čas molčanja in čas govorjenja«*. (Prd 3,7). Esterina zgodba in njen lik nagovarjata na dva načina. Najprej preko Esterinega zaupanja v Boga, saj se je težav lotila z molitvijo in postom, drugič pa preko njenega pogum, ki ima temelje v zaupanju v Boga, da gre h kralju, kljub temu, da tvega

¹⁹ D. in P. Alexander, *Svetopisemski vodnik*, 313

²⁰ prim. <https://revija.ognjisce.si/iz-vsebine/pricevalec-evangelija/945-estera-6-st-pr-kr> dne 17.11.2019

²¹ L. Jarosch in A. Grün, *Kraljica in divja ženska*, 22-23

življenje. (Kralj je namreč nepovabljene goste kaznoval z usmrtno kazno, prim. Est 4,11). Vedela je, da lahko s svojo lepoto marsikaj doseže, je pa ni izkoristila zase, ampak se je strastno zavzela za svoje ljudstvo (v današnjih časih bi lahko rekli za »javno dobro«). Estera ni nikoli obupala, nikoli ni postala cinična in nikoli ni izgubila vere. Ko je napočil pravi trenutek, se je pogumno zavzela za to, kar je prav, in je zaupala, da bo Bog naredil ostalo.

Estera uteleša arhetip kraljice, ki vlada sama sebi in ne dovoli, da ji vladajo drugi. Svoje življenje določa tako, kot sama želi. Ne primerja se z drugimi, temveč temelji v sebi. Ne išče potrditve pri drugih, ampak izhaja iz sebe. Je kraljica v svojem kraljestvu.²²

3.2 Postati kraljica sebi in drugim

Kraljica v ženski uteleša hrepenenje po pravi veličini. Vodi jo k dostojanstvu in samospoštovanju ter odgovornosti za življenje. Kraljica ve za svoje dostojanstvo in ne dovoli, da bi ji to kdo vzel. Zaveda se lastne vrednosti in ve, da njena vrednost ne prihaja od drugih, temveč izhaja iz spoštovanja do sebe. Spoštuje sebe in dostojanstvo drugih ljudi. Prevzame odgovornost zase, za zmožnosti, ki jih nosi v sebi, za odločitve in izkušnje, ki jih je doživela. Upa si biti, kar je. Zavedanje lastnega kraljevskega dostojanstva daje ženski moč in mirnost. Žalitve in smešenja ne morejo raniti kraljice v njej. Zaradi njih ne izgubi notranje vrednosti, saj ve, da njene najbolj notranje vrednosti nihče ne more ogroziti. To ji pomaga, da žalitev ne sprejme, temveč jih pusti pri tistem, ki jih je izrekel. V današnjem krivičnem svetu zlahka dobimo občutek, da ne bomo nikoli dočakali, da bodo krivice popravljene. Bog govori: »maščevanje je moje« (5 Mz 32,35), eno od del usmiljenja pa je tudi »krivico voljno prenašati« (prim. 1 Kor 6,7). Jezus sam je bil največji zgled za to. Kraljica ve, da bo, kdor je izgubil kraljevskost v sebi, to skušal ukrasti drugim ali jim ga bo zavidal. Kraljica sama določa sebe in ne pusti, da bi jo določala težava drugega. Čuti mirnost, ko je povezana s svojim dostojanstvom, v katerem se lahko notranje vzravna. Privoli v to, kar jo krepi, in reče »ne« temu, kar jo slabi. V svojem kraljestvu ostaja kraljica.

²² L. Jarosch in A. Grün, *Kraljica in divja ženska*, 23

Kraljica v ženski ve, da lepota sije predvsem iz notranjega dostojanstva in samospoštovanja. To ji daje ljubkost in milino. Takšna lepota je neodvisna od lepotnih predstav in določil družbe. Kraljica sama odloči, kako bo izrazila svojo lepoto. Kraljica nosi v sebi nekaj plemenitega, hkrati pa živi popolnoma preprosto. Zaradi tega je kraljevska ženska globoko človeška. Nad nikogar se ji ni treba povzdigovati, dostojanstvo prenaša na druge ljudi. Toda obenem se kot Estera zaveda svojega preprostega izvora. Ne poistoveti se z bahaštvom in lastnim napuhom, temveč sprejme tudi preprosto in povprečno v sebi.²³

Kraljica čuva in varuje svoje kraljestvo. Ve, da v njeni kraljevski hiši biva Bog. Nanj ne pozabi in Bog sam ji je trden temelj. Bog je kralj (prim. 1 Sam 12,12), ki ustvarja in ohranja ustvarjeno. Ustvaril je nebo in zemljo (prim. 1 Mz 1,1). Bog je kralj, ki gospoduje vsem stvarjem. A vendar njegovo kraljestvo ni od tega sveta (prim. Jn 18,36). A kljub temu je vedno in povsod močno prisotno. Je v tem ustvarjenem svetu, med nami (prim. Lk 17, 21). Kraljestvo, v katerem ni poudarek na nadvladi, temveč na resnici, ki osvobaja in vodi pot v življenje. Kraljestvo, ki ne jemlje ali, ki bi mu morali služiti, ampak kraljestvo dajanja, podarjanja, osvobajanja (greha). Kraljestvo, ki pričuje o resnici, kraljestvo pravičnosti in miru. Bog je najmočnejši kralj, ki se ne vsiljuje, ni nasilen, samo enostavno obstaja in vabi, ljubi. Kralj, ki vlada z zvestobo, ljubeznijo, dobroto, ponižnostjo, odprtostjo, spoštovanjem dostojanstva svobodne volje človeka. Največja moč njegovega kraljevanja je ljubezen. Ljubezen, ki se ne vsiljuje, ampak trka na vrata srca in razuma in spoštuje našo svobodo. Ta ljubezen je skrita v njegovi besedi, ki izžareva moč, modrost in jasnost. Ženska - kraljica, ki temelji v Bogu, iz njegove besede črpa to bogastvo. V njej se naseli ta Božja kraljevska drža, ji da trdni temelj in iz te trdnosti kraljuje. V svoji notranjosti zgradi tempelj Svetega Duha, ki sam po sebi nima vrednosti, če ne služi Bogu. Rada deluje iz svojega notranjega kraljestva, poskrbi zase in zato lahko kraljevsko deluje tudi navzven, bodisi v družini, na delovnem mestu ali javnem življenju. Ko deluje kot prava kraljica, je vse na pravem mestu, vse je urejeno. Ne postavi se v središče dogajanja, temveč je v svojem središču. Preprosta je, izžareva moč in jasnost. To je preprosto v njej. To izžareva v svojo okolico in tako širi veselje do življenja. Verjame, da je prav s podobo, kakršno ji je Bog dal, čudovita, popolna. Kraljevsko se počuti v vseh dejanjih, najbolj vsakdanjih opravilih, v najbolj

²³ prim. L. Jarosch in A. Grün, *Kraljica in divja ženska*, 24-27

vsakdanjih stvareh. Zna tudi poskrbeti zase, prevzame odgovornost zase in tudi druge vodi do odgovornosti do samih sebe.

Kraljica je vzor lepote. Kraljica je lepa in privlačna ženska. Uživa svojo lepoto. Zaveda se je in jo izžareva. Ni ji je treba skrivati, lahko jo odkrito pokaže. Okrog sebe širi lepoto in tako tudi drugim polepša življenje. Lepota kraljice je nekaj drugega kot lepotni ideal družbe. Prava lepota izhaja iz skladnosti. Ko je ženska skladna s sabo, izžareva lepoto. Kraljica v svojem kraljestvu tudi varuje svoje meje. Sovražnikom ne dovoli, da bi vdrl v njeno kraljestvo. Kraljica tudi ne bo posegla v kraljestvo drugega. Drugim dovoli biti, kar so. Spoštuje dostojanstvo. Prava kraljica vlada, ne da bi vladala drugim. Močna je, ne da bi slabila druge. Navzoča je, ne da bi druge potisnila v kot. Kraljica druge spodbuja in jih poveže z njihovim kraljevskim dostojanstvom. Kraljica vodi k veliki notranji svobodi in iz te svobode tudi živi.²⁴

²⁴ prim. L. Jarosch in A. Grün, *Kraljica in divja ženska*, 30-32

4 ANA

Ko so se dopolnili dnevi njenega očiščevanja po Mojzesovi postavi, so ga prinesli v Jeruzalem, da bi ga postavili pred Gospoda, kakor je zapisano v Gospodovi postavi: Vsak moški prvorojenec naj se imenuje svet Gospodu, in da bi žrtvovali, kakor je rečeno v Gospodovi postavi: dve grlici ali dva golobčka [...]. Tam je bila tudi prerokinja Ana, Fanuélova hči iz Aserjevega rodu. Bila je že zelo v letih. Po svojem devištvu je sedem let preživela z možem, nato pa je kot vdova dočakala štiriinosemdeset let. Templja ni zapuščala, ampak je noč in dan s posti in molitvami služila Bogu. Prav tisto uro je stopila tja in zahvaljujoč se slavila Boga ter o njem pripovedovala vsem, ki so pričakovali odkupitev Jeruzalema. (Lk 2,22-24 in Lk 2,36-38)

4.1 Žena v Božjem templju

O zadnji uradni prerokinji stare zaveze, oziroma o prvi nove zaveze, če izvzamemo Marijino teto Elizabeto, o Ani, evangelist Luka poroča dokaj podrobno: »Tam je bila tudi prerokinja Ana, Fanuelova hči iz Aserjevega rodu in že zelo v letih. Po svojem deklištvu je sedem let preživela v zakonu. Nato je kot vdova dočakala štiriinosemdeset let. Templja ni zapuščala, ampak je noč in dan s postom in molitvijo služila Bogu.« (Lk 2,36-37) Zgodovinarji poročajo, da so bila dekleta iz Aserjevega rodu zelo lepa in so se zgodaj poročala. To pomeni, da je zelo mlada ostala vdova. Odločila se je, da bo vdova tudi ostala. Ta odločitev je zelo skrivnostna. Dejstvo pa je, da po moževi smrti ni zapuščala templja in je s postom ter molitvijo služila Gospodu. Iz tega lahko sklepamo, da je v zakonu doživela veliko ljubezen, ki je prerasla v popolno ljubezen do Boga, ki mu je poslej služila s postom in molitvijo. V jeruzalemskem templju so žene imele vstop le do tempeljskega nabiralnika in niso smele v notranjost templja, še manj pa v »sveto« v templju, kamor so lahko stopali le duhovniki, ki so pripravljali kadilne daritve.

Naša junakinja, prerokinja Ana, je svoja leta preživela v takem pričakovanju. V njeni visoki starosti jo je Gospodov Duh, pravi evangelist Luka, razsvetlil, ko je opazovala mlado družino, ki se je vračala iz templja, kjer je po postavi Gospodu darovala svojega prvorojenca. To ni bila običajna družina, ki je po izročilu opravila predpisani obred.

Otrok te družine je bil pričakovani Odrešenik. Anine molitve in post, vse je dobilo svoj odgovor. O tem je začela govoriti vsem, ki jih je srečevala. Nekateri so jo poslušali, drugi so zmajevali z glavo, zopet drugi so mislili, da jo je zapustila pamet. Toda nekaj trenutkov pred navdihom Gospodovega Duha, je istega otroka vzel v svoje naročje starček Simeon, s katerim je prerokinja Ana tolikokrat govorila o Mesiju. Tedaj so njune oči videle Odrešenje, lahko sta umrla v miru. In ravno ta dušni mir prerokinje Ane in starčka Simeona je največji dokaz, da je bilo dete, ki sta ga Marija in Jožef prinesla in darovala v templju, pravi Mesija.²⁵

Preroki in prerokinje v judovstvu so imeli zelo razvejano poslanstvo. Njihova prva naloga je bila brati in v duši poslušati Božjo besedo, nato v svoji notranjosti preverjati, sprejemati in izvrševati od Boga dano poslanstvo. Imeli pa so tudi družbeno vlogo, da so v ljudstvu utrjevali vse dobro in ga navduševali za še bolj popolno življenje po judovski postavi, kar je zanje bilo isto kot izvrševati Božjo voljo. V tej skrbi za sveto med ljudstvom, ali v splošnem poslanstvu med ljudstvom, so preroki imeli še posebno poslanstvo, da so v posameznikih prepoznavali in potrjevali posebne Božje darove in nove oblike delovanja v okviru izvoljenega ljudstva. Ob koncu Stare zaveze je to poslanstvo sovpadalo tudi s pričakovanjem obljubljenega Mesije.

Staroste ljudstva, ki jih zastopata Simeon in Ana, ga sprejmejo. Spoznajo, da je Jezus več kot samo popoln človek: je Odrešenik, Bog. Zato ga častijo in slavijo. Za tem mesom zmorejo odkriti božanstvo. Starec Simeon in Ana kažeta potrpežljivost in upanje, zvestobo in pričevanje. Simeon in Ana pričakujeta tolažbo za Izrael. V njunem starem srcu se obljuba ni postarala in besede Izaija spet odmevajo: »*Tolažite, tolažite moje ljudstvo, govori vaš Bog. Govorite hčeri jeruzalemski na srce in ji kličite.*« (Iz 40,1-2). V Simeonu in Ani privre na dan vse pričakovanje prerokov, predvsem Izaija, neutrudnega preroka vedno novih eksodusov za ljudstvo.²⁶

Preroka namreč umiri le Bog, srečanje s Stvarnikom, globoka notranja gotovost torej, da je v svojem življenju spoznal in doživel, da je Bog gospodar zgodovine. Ko prerok spozna, da je takšno delovanje med ljudmi z Božjo močjo in v njegovi vsemogočnosti, kljub vsem zgodovinskim preobratom, zagotovljeno, tedaj v miru zaključi svoje

²⁵ http://www.archivioradiovaticana.va/storico/2007/05/08/premi%C5%A1ljevanje_o_prerokinji_ani/slv-132528 dne 17.11.2019

²⁶ prim. J. M. Bergoglio, *Odprti um, verujoče srce*, 219

poslanstvo, ker ga je opravil. Prerokinja Ana je v tem pogledu opravila isto poslanstvo kot starček Simeon in nekaj let pozneje, največji in zadnji prerok stare zaveze, Janez Krstnik.

Ana je tudi modra ženska. Ana pomeni »blagoslovljena od Boga«. Bog Ano posebno ljubi in ji da veliko darov. Nima samo daru preroštva, temveč tudi dar modrosti. Hieronim je zapisal: »Berimo evangelij po Luku! Bila je neka prerokinja Ana, hči Fanuelova iz Aserjevega rodu. Ana pomeni "milost", Aser pa je v našem jeziku "blagor" ali "bogastvo". Ker je torej od svoje mladosti do štiriinosemdesetih let nosila breme vdovstva in ni zapuščala Božjega templja, ampak se je noč in dan postila in molila, je zaslužila duhovno milost in ime hčere Božjega obličja in bila po pradedih blažena in bogata; ona je pričakovala Kristusov prihod in se ga je trdno oklenila, ko ga je našla; ona je opevala jokajoče dete, ona oznanja njegovo zmago; ona je o njem pravila vsem, ki so pričakovali Izraelovo odrešenje.«²⁷

Anino življenje je srečno. Njena modrost ji je pomagala najti notranji mir ter biti srečna in vesela. Ana je zrla v Božje obličje. Ona je ženska, ki je izkusila Boga. Tudi števila, ki opisujejo Anino življenje, so simbolična. Sedem let je bila poročena. Sedem je število preobrazbe. Doživela je ljubezen do moža, ki jo je preobrazil. Nadaljnjih štiriinosemdeset let pa pomeni: osemdeset je število večnosti in neskončnosti, transcendence, ki nastopi v našem življenju. Štiri pa pomeni štiri elemente. Torej je ženska, ki je stala sredi življenja in bila povezana z zemeljskim, hkrati pa je bila odprta za Boga. Z obema nogama je stala na tleh in bila vedno dovzetna za Boga.²⁸ Sv. Beda in sv. Ambrož pa predstavita Ano z besedami: »Ana predstavlja Cerkev in število njenih let je sveto.«

Ana je slavila Boga za otroka, ki ga je pestovala. S svojimi modrimi očmi je spoznala, da bo otrok izpolnil hrepenenje mnogih, ki čakajo na odrešitev. Sama čuti, da z otrokom pride na svet nekaj, kar jo reši spon, ki so jo vezale. Videla je, kako je v otroku zažarela modrost Boga. V sebi je čutila veselje, ki ga vzbudi Božji dar, obisk Boga samega. Veselje, ki nas zajame, ko smo sposobni doumeti celotno zgodovino odrešenja ali jo zaslutiti v veri. Veselje, ki je sad prisotnosti Svetega Duha.

²⁷ <http://www2.arnes.si/~supmspel/patres/hieronim/e54.html> dne 29.10.2019

²⁸ prim. L. Jarosch in A. Grün, *Kraljica in divja ženska*, 63-64

4.2. Božji tempelj v ženi

Tudi danes obstajajo modre ženske, kakor je bila Ana. Ne sodijo, ko jim pripoveduješ o svojem življenju. Vse razumejo. Vidijo do dna. Ne govorijo veliko. Toda, ko kaj rečejo, povedo bistvo. Odprte so za navdihe Boga samega in v skrbi za ljudi, za njihovo popolno, boljše, Božje življenje, postajajo prerokinje današnjega časa. Natanko čutijo, kaj drugi potrebujejo. Ne vsiljujejo se. A ko je kdo v stiski, so tam. Modra ženska vpelje v umetnost življenja. Mladim ženskam razkrije predvsem skrivnost spolnosti, rodnosti in poroda. Ima smisel za to, kar očiščuje in ureja.

Tudi danes obstajajo stare modre ženske. Privlačijo mlade ženske, ki pri njih iščejo modrost, jasnost za svojo pot in osvoboditev od notranjih in zunanjih zapletov. Modra ženska opazi to, kar je v nekem človeku bistveno. Ne ocenjujejo, ampak vsakogar srečajo s spoštovanjem. Modra ženska ve, kdaj je čas, da se česa lotimo. Pozna ritem narave in človekove duše.

Modra ženska temelji v sebi, z bolečimi in pozitivnimi izkušnjami si je pridobila spoznanja, ki so jo pripeljali do modrosti. Te ženske izžarevajo tudi veliko hvaležnost za vse, kar so izkusile v življenju. Odprte so za to, kar se jim pripeti, ne zahtevajo veliko in se preprosto veselijo tega, kar imajo in kar je. Svoje modrosti ne vsiljujejo, vendar so tu, ko jih drugi potrebujejo.

Modre ženske imajo izostren čut za modrost narave. Živijo skladno z naravo. Notranje so povezane z veliko materjo stvarstva. V stvarstvu srečamo torej materinskega Boga. Modra ženska je deležna modrosti stvarstva. Pozna zakone narave, intuitivno ve za njeno zdravilno moč. Ve, kaj pomeni rojstvo, umiranje, nastajanje in minevanje. Pozna skrivnost človeškega življenja. Modra ženska uvaja v življenje in ljubezen. Pozna ritme narave in življenja, pa tudi temne in uničevalne plati življenja.²⁹ Ali kot je zapisal Tomaž Akvinski: *»Urejenost sveta je najprepričljivejši dokaz Božjega obstoja in modrosti.«*³⁰ Pogled modre ženske ni samo širok, ampak sega v globino. Danes je vlogo modre ženske morda izrinila podoba mladostne, lepe, privlačne ženske. Vsaka ženska ima v sebi vidik modre ženske, ki ga izgubijo zaradi prevelike usmerjenosti v uspeh in perfekcionizem. A kljub temu se vedno znova zbudi želja po modrosti, globini,

²⁹ prim. L. Jarosch in A. Grün, *Kraljica in divja ženska*, 66-67

³⁰ A. E. McGrath, *Vodnik po krščanski teologiji*, 292

življenjskih izkušnjah. Pozitivne lastnosti modre žene so gotovo najbolj projicirane v Mariji, ki je Mati modrosti.

Modrost nam ni podarjena z rojstvom, ampak si jo lahko pridobimo z leti, z izkušnjami, prinese nam jo bogato življenje, življenje, polno preizkušenj, tako dobrih kot slabih. Modrost je vir mirnega, zadovoljnega življenja. Kdor jo išče, jo najde. Salomon, kateremu je Bog dal modrost in razumnost v zelo veliki meri ter bogastvo duha, kolikor je peska ob morskem obrežju (prim. 1Kr 5,9), je prosil: *»Daj torej svojemu služabniku razumno srce, da bo mogel vladati tvojemu ljudstvu in znal razločevati med dobrim in hudim! Kajti kdo bi sicer mogel vladati temu tvojemu mogočnemu ljudstvu?«* (1 Kr 3,9). In Gospodu je bilo všeč, kar je prosil: *»Glej, dal ti bom modro in razumno srce, tako da ni bilo tebi enakega pred teboj in ne bo za teboj vstal tebi enak.«* (1 Kr 3,12). *»In Salomonova modrost je preseгла modrost vseh Jutrovcev in vso modrost Egipčanov.«* (1Kr 5,10). Največja, najgloblja in resnično prava modrost prihaja od Boga. *»Vsa modrost je od Gospoda in je pri njem na veke.«* (Sir 1,1). Stara zaveza opisuje modrost kot žensko, ki je bila na začetku stvarjenja pri Bogu (Mdr 8,22-31). Kdor hodi v Gospodovi luči, vztraja v Njegovi bližini, živi Gospodove nauke, zapovedi, ne zametuje blagrov, tega Bog navdihuje in ta bo dosegel veliko modrost. Psalmist to opisuje z besedami: *»Kako ljubim tvojo postavo, ves dan je ona moje premišljevanje. Tvoja zapoved me dela modrejšega od mojih sovražnikov, kajti ona je vedno moja. Postal sem modrejši kakor vsi moji učitelji, kajti tvoja pričevanja so moje premišljevanje. Več razumem kakor starci, ker čuvam tvoje ukaze. Od vsake slabe poti odvrčam svoje noge, da bi izpolnjeval tvojo besedo. Nisem se umaknil od tvojih sodb, ker si me ti učil.«* (Ps 119,97-112).

Ana je tudi vztrajna molivka. Njeno življenje je v celoti posvečeno molitvi, postu in Božji bližini, saj ni zapuščala templja. Najpristneje molimo, ko nosimo molitev v svojem srcu, z njo nosimo v srcu Boga in se učimo Božje logike, ohranjati zgodovino odrešenja v svojem srcu živo, ob njej premišljevati in rasti v potrpežljivosti, kot je to delala Marija. Največja molitev je zaupanje in izročitev. S tako molitvijo lahko življenje prav razumemo in ga polno živimo. Ana je torej žena molitve, posta in Besede. Zato lahko vodi žensko od zunanjega dogajanja v njeno notranjost, v tempelj Svetega Duha, kjer se sreča s svojim bistvom, to je z Bogom. Ali kot je zapisala Terezija Avilska: *»Rast v molitvi omogoča posameznemu verniku vstop v globljo intimnost z Bogom,«*

pri čemer Terezija uporablja podobo poti skozi grajske sobane, od najbolj zunanje do osvetljenega središča. Ana je zgled zares pobožnega človeka. V templju je kratko malo doma. Je resnično z Duhom napolnjena žena, prerokinja. Ker živi v templju, v čaščenju in molitvi, je tu tudi ob uri Jezusove navzočnosti v templju. Njeno preroštvo je v njenem oznanjevanju, v podarjanju upanja, iz katerega živi.³¹

Po Aninem zgledu lahko žena moli v svojem srcu: »Naj ne zapustim templja Svetega Duha, ki si mi ga podaril; naj nikoli ne pozabim, da sem v njem vsak trenutek svojega življenja; naj v njem vedno hvalim Tvoje ime.«

³¹ J.Ratzinger, *Jezus iz Nazareta, Jezusovo otroštvo*, 101

5 MARTA IN MARIJA

Ko so potovali, je prišel v neko vas in žena z imenom Marta ga je sprejela v svojo hišo. Imela je sestro, ki ji je bilo ime Marija. Ta je sedla h Gospodovim nogam in poslušala njegove besede, Marta pa je imela s postrežbo veliko dela. Pristopila je in rekla: »Gospod, ti ni mar, da me je sestra pustila sólo streči? Reci ji vendar, naj mi pomaga!« Gospod ji je odgovoril: »Marta, Marta, skrbi in vznemirja te veliko stvari, a le eno je potrebno. Marija si je izvolila dobri del, ki ji ne bo odvzet.« (Lk 10, 38-42)

5.1 Dve sestri

Marta je živela s sestro Marijo in bratom Lazarjem v Betaniji blizu Jeruzalema. Vsi so bili dobri Jezusovi prijatelji. Marta, starejša od obeh sestra, je vodila gospodinjstvo in je Jezusa »sprejela v svojo hišo«. Medtem, ko je Marija poslušala Jezusove besede, je morala Marta opraviti vse delo. Ko se je zaradi tega pritožila Jezusu, jo je blago pokaral: »Marta, Marta, skrbi in vznemirja te veliko skrbi, a le eno je potrebno. Marija si je izvolila dobri del, ki ji ne bo odvzet.« (Lk 10, 41-42).³²

Z malo besedami nas Luka popelje v osebnost dveh sester. Veliko žensk meni, da ta zgodba razvrednoti njihovo delo v hiši. Vendar sploh ne gre za to. Marija in Marta sta dve plati v ženski. Obe spadata k njeni naravi. Marta je gostiteljica. Marti je pomembno le to, da se Jezus dobro počuti. Zna videti, kaj potrebuje. Zanj in za učence hitro pripravi nekaj hrane. Vendar v svojem dejanju ni popolnoma nesebična. Želi, da bi jo Jezus opazil tudi kot dobro gostiteljico. Da ni popolnoma predana svojemu delu, se kaže v njenem jeznem odzivu na Marijo, ki se usede k Jezusovim nogam in ga posluša. Marta in Marija predstavljata dve plati ženske. Marta v ženski se tako zlije s svojim početjem, da sploh ne čuti, kakšne potrebe ima gost. Gosta postreže, ne da bi ga sploh vprašala, kaj želi. Začne pripravljati hrano, ne da bi vedela, ali je to gostu prav in kaj so njegove resnične želje, oziroma potrebe. Če njeno početje ni sprejeto tako, kot bi želela, je razočarana. Vse preveč izhaja iz sebe in svojih dolžnosti gostiteljice, ne da bi se poglobila v gosta. Nasprotno pa Marija gosta posluša. Zanima jo, kaj želi povedati. Zanima jo, kaj je gost prinesel. Prinesel je samega sebe, nekaj tujega, nekaj novega, kar

³² *Kdo je kdo v Svetem pismu*, 244

je vredno pozorno opazovati. Marija uteleša poslušajoči del v nas. V svojem početju se moramo vedno znova ustaviti, da občutimo, kaj se dejansko dogaja.³³

5.2 Dva nedeljiva sestrski vidika: telesno in duhovno

Ženske so pogosto čudovite gostiteljice. Rade sprejmejo goste, popotnike, tudi tujce v svojo hišo, jih postrežejo in jim dajo občutek velike dobrodošlosti, varnosti, domačnosti in sprejetosti. Gospodinja velikokrat bogato in lično postreže. Zato je hkrati tudi umetnica. Umetnica in gospodinja sodita skupaj, sta dve razsežnosti v eni osebi, a je med tema dvema razsežnostma včasih velika napetost ali razhajanje. Včasih je gospodinja preveč predana svoji vlogi, včasih je umetnica pregloboko samo v svojem svetu. V zgodbi o dveh sestrah, Marti in Mariji, se prepleta tekmovanje gostiteljice z umetnico, po drugi strani pa tudi njuno ujemanje, oziroma dopolnjevanje.

Veliko žensk preprosto stvari počne, ker so tako naučene, ker že od zmeraj tako delajo ali pa preprosto tako delajo, ne da bi se vprašale, ali drugi to njihovo početje sploh želijo ali potrebujejo. In potem so užaljene, ker niso razumljene, opažene, ali pa so razočarane, ker njihovo delo in trud nista opažena in pohvaljena.

V naših dejanjih sta pomembni obe polovici, tako Marija kot Marta. Marta potrebuje Marijo in Marija potrebuje Marto. Le skupaj sta popolna celota. Brez Marije bi se Marta samo vrtela okoli sebe v brezplodnih dejanjih, polnih lastnih razočaranj, jeze, nestrpnosti, Marija pa bi samo poslušala in nikoli prešla k dejanjem. Marta in Marija sta tudi telesni in duhovni vidik našega življenja. Potrebna sta oba, oba se morata prepletati in drug drugega dograjevati. V telesnem predajanju bi človek izgubil stik z duhovnostjo in zašel pregloboko v materializem, telesnost, poželenje, brez telesnega vidika pa bi se zgubil v duhovnem, oziroma bi duhovno zamenjal z lepim počutjem, ugodjem, izgubljanjem v idealizmu. Marta in Marija kažeta pravo smer našega dela in molitve - duhovnosti.

Jezus gotovo ni želel postaviti duhovnosti nad naše delo, ali dati večjo veljavo duhovnim kot delovnim ljudem, oboje je potrebno. Kjer manjka eno, prvo ni popolno, se izgublja v sebi in postaja samo sebi namen in obratno. Pomembni sta obe polovici,

³³ prim. L. Jarosch in A. Grün, *Kraljica in divja ženska*, 118-119

oziroma prepletanje in dopolnjevanje obeh. Zanimivo je, da v tej zgodbi obe sestri opravljata isto nalogo: sprejemata gosta. To pa je dejansko sprejemanje neznanega, tujega, novega. V bistvu pomeni tudi sprejemanje življenja v polnosti, sprejemanje prihodnosti, ki nam jo Bog namenja. Abrahama je Bog z obiskom treh gostov, mož pri Mamrejevem hrastu (1 Mz 18) preizkusil, ali je res pripravljen sprejeti Izaka. Iz tega, se tu pokaže človekova drža do sebe, drugega in Boga. Marta pokaže, kam pelje duhovna pot, namreč v dejavno ljubezen do drugih, Marija pa kaže na to, da je duhovnost brez del mrtva.

Človek je bitje povezanosti. Priganja ga k Bogu in k sočloveku. Če človek izgubi to usmeritev, lahko v kultu lastnega jaza različnih oblik do neskončnosti gleda le še sebe. Odstranitev Boga povzroči hudo nasilje. Človek je brez Boga omejen na nepomembne osebne opravke, ki ga vodijo v veliko osamljenost.³⁴

Prisluhnimo še razlagi svetega Avgušтина: »Marta, bodi mirna: za svojo zvesto službo si blagoslovljena, za svoj trud si želiš plačila, počitek. Zdaj imaš veliko dela, rada bi nasičevala umrljiva telesa, četudi svetnikov. Toda ko prideš v nebeško domovino, ali boš našla popotnika, da ga sprejmeš pod streho? Ali boš našla lačnega, da mu odlomiš kos kruha? Žejnega, da ga napojiš? Bolnika, da ga obiščeš? Prepirljivca, da ga spraviš? Mrliča, da ga pokoplješ? Vsega tega tam ne bo. A kaj bo torej tam? To, kar si je Marija izvolila: tam ne bomo nasičevali, ampak se bomo nasičevali. Zato bo tam v zvrhani meri vsega, kar si je tukaj Marija izvolila: z obložene mize je pobirala drobtine Gospodove besede.«³⁵

Pomembno je biti aktiven, urejen, delaven, gostoljuben. To služi kot okvir naši duhovnosti. Za izpolnjeno, zadovoljno življenje pa je potrebna tudi Marija, ki v naše delo prinese lahkotnost, razposajenost, življenjsko radost in intuicijo, ki izrazi nekaj skrivnosti življenja, postavi globlje temelje in trdnost in ne navsezadnje Boga samega. V človeku se neločljivo prepletata telo in duh. V luči tega je sv. Benedikt svojemu redu zapisal pravilo: »Moli in delaj (in beri).« Za pravo izpolnitev sta potrebni duhovna in telesna tesna prepletenost. Duhovnost brez del je mrtva, samo delo brez Boga pa izgubi svoj globlji smisel. Bog sam je kot Stvarnik ovrednotil človekovo delo, ko je ustvarjal

³⁴ prim.R.Sarah, *Bog ali nič*, 236

³⁵ <https://www.casnik.si/poistovetenje-z-marto-in-pozaba-marije/> dne 23.8.2020

zemljo. Sedmi dan pa je posvetil počitku: to je Gospodov dan. Prvi dan je nakazal popolnost stvaritve, ustvaril je zemeljsko in duhovno stvarstvo, ustvaril je nebo in zemljo (1 Mz 1,1). Pomembno se je ozirati tako na Marijo kot na Marto. Človek ni samo telesno bitje, ampak tudi duhovno. Najbolj očitna raven posameznika je gotovo telesna, a bistvo človeka se ne konča pri telesnem izkustvu. Za polno in zaokroženo življenje je nepogrešljivo tudi doseganje in upoštevanje duhovnih globin. Prepletanje našega dela, naše kreativnosti z darovi Svetega Duha zaokroži polnost ustvarjanja. Potrebna so tako telesna kot duhovna dela usmiljenja. Po teh bomo namreč sojeni.

6 SAMARIJANKA

Tedaj je prišla neka žena iz Samarije, da bi zajela vode. Jezus ji je rekel: »Daj mi piti!« Samarijanka mu je torej rekla: »Kako vendar ti, ki si Jud, prosiš mene, Samarijanko, naj ti dam piti?« Jezus ji je odgovoril in rekel: »Če bi poznala Božji dar in če bi vedela, kdo je, ki ti pravi: ›Daj mi piti,‹ bi ga ti prosila in dal bi ti žive vode.« Žena mu je rekla: »Gospod, nimaš s čim zajeti in vodnjak je globok. Od kod imaš torej živo vodo? Si mar ti večji kot naš oče Jakob, ki nam je dal ta vodnjak in je iz njega pil on sam, njegovi sinovi in njegova živina?« Jezus je odvrnil in ji rekel: »Vsak, kdor pije od te vode, bo spet žejen. Kdor pa bo pil od vode, ki mu jo bom jaz dal, ne bo nikoli žejen, ampak bo voda, katero mu bom dal, postala v njem izvir vode, ki teče v večno življenje.« Žena mu je rekla: »Gospod, daj mi te vode, da ne bom žejna in ne bom hodila sem zajemat. «Rekel ji je: »Pojdi in pokliči svojega moža in pridi sem!« Žena je odgovorila in mu rekla: »Nimam moža.« Jezus ji je rekel: »Dobro si rekla: ›Nimam moža‹; kajti pet mož si imela in ta, ki ga imaš zdaj, ni tvoj mož. To si prav povedala.« Žena mu je dejala: »Gospod, vidim, da si prerok. Naši očetje so častili Boga na tej gori, vi pa pravite, da je kraj, kjer ga je treba častiti, v Jeruzalemu.« Jezus ji je rekel: »Veruj mi, žena, da pride ura, ko ne boste častili Očeta ne na tej gori ne v Jeruzalemu. Vi častite, česar ne poznate, mi pa častimo, kar poznamo, kajti odrešenje je od Judov. Pride pa ura in je že zdaj, ko bodo pravi častilci častili Očeta v duhu in resnici. Prav takih častilcev si namreč želi Oče. Bog je duh, in kateri ga častijo, ga morajo častiti v duhu in resnici.« Žena mu je dejala: »Vem, da pride Mesija (kar pomeni Maziljenec). Ko pride, nam bo vse oznanil.« Jezus ji je rekel: »Jaz sem, ki govorim s teboj.« (Jn 4,7-26)

Tedaj je žena odložila vrč, odšla v mesto in pripovedovala ljudem: »Pridite in pogledjte človeka, ki mi je povedal vse, kar sem storila. Kaj, če je on Mesija?« (Jn 4,28-29)

6.1 Samarijanka, žena, ki govori z Jezusom

Jezus se odloči za krajšo pot iz Jeruzalema v Galilejo, ki pelje skozi Samarijo. Pravoverni Judi so se je izogibali. Od Samarijanov jih je namreč ločevalo sedem stoletij verskih in rasnih razlik. Samarijanka je bila nadvse presenečena, ko jo je Jezus

nagovoril. Čeprav je bil žejen in utrujen, ni spregledal njene stiske. Iz pogovora, ki se polagoma razvije, je razvidno, da gre bolj za ženino duhovno kot telesno stisko in bolj reševanje moralnih kot teoloških vprašanj. Ob sklepu tega na videz nepomembnega srečanja verujejo še mnogi drugi; nekateri zaradi pričevanja žene, še več pa zaradi Jezusovih besed, ki so jih slišali.

Gora Garizim je bila za Samarijane versko središče, to, kar je bil Jeruzalem za Jude. Jezus pravi, da kraj ni pomemben; važno je, da je češčenje Boga duhovno in iskreno.³⁵

Samarijanka ni poznala njegovega imena, ni vedela od kod je prišel ali kam bo odšel. V njenem srcu je odmevalo, da je rekel, da je Mesija. Po srečanju je vedela, da če je on Mesija, potem naš Bog ni bog, ki bi vladal, ampak je bog, ki se želi s človekom pogovarjati, mu biti blizu, biti z njim. In ne glede na to, kakšno je naše življenje, smo v njegovih očeh še vedno pomembni, dragoceni.

Rekel ji je, da ne bomo več častili Boga na naši gori in v Jeruzalemu, temveč da bomo Boga molili v duhu in resnici. Bog bo tam, kjer bomo tudi mi. Bog bo z nami. Ne bomo hodili na goro in tam darovali daritve, ne hodili v tempelj, ampak bomo Boga častili v svojem srcu, v duhu in resnici.

6.2 Samarijanka, žena pri vodnjaku

Očak Jakob je postavil vodnjak vode, ki je obnavljala in ohranjala življenje številnih rodov. Tam je Samarijanka slišala za vodo, ki vodi v pravo življenje, za živo vodo: *»Kdorkoli pa bo pil od vode, ki mu jo bom dal jaz, ne bo nikdar žejen, marveč bo voda, ki mu jo bom dal, v njem postala studenec vode, tekoče v večno življenje.«* (Jn 4,14).

Mojzesu v puščavi je Bog ukazal, naj s palico udari po skali in pritekla bo voda. *»Udari po skali in iz nje bo pritekla voda, da bo ljudstvo moglo piti!«* (2Mz 17,6). S to vodo je Bog rešil ljudstvo smrti. Z vodo, ki jo daje Jezus, pa nas rešuje duhovne smrti. Voda, ki ohranja in obnavlja naše duhovno življenje, je krstna voda. S krstno vodo prebudi v nas duhovno, Božje življenje. Krst predstavlja rojstvo duhovnega življenja. Z vodo pri krstu kliče k novi zavezi z njim, kliče, da začnemo novo pot z njim: pot zaveze, pot obojestranskega sodelovanja, oziroma našega odgovora na njegov klic, ljubezen.

³⁵ D. in P. Alexander, *Svetopisemski vodnik*, 537

Vabi nas, da podobno, kot je Jezus s krstom začel svojo pot poslanstva, tudi mi stopimo na pot spreobrnitve, na pot Božjega klica. Kot je Izraelce, izvoljeno ljudstvo izpeljal iz Egipta (suženjstva) čez Rdeče morje in čez Jordan v obljubljeni deželo, tudi nam ponuja rešitev z vodo (rešitev suženjstva greha) v moči Svetega Duha. Kot so Izraelci postali izvoljeno ljudstvo in se naselili v Obljubljeno deželi, tako tudi jaz postajam Božji otrok.

Z vodo me očisti, me obleče v belo oblačilo kot ljubljene oče izgubljenega sina. »*Oče pa je naročil svojim služabnikom: »Brž prinesite najboljše oblačilo in ga oblecite! Dajte mu prstan na roko in sandale na noge!*« (Lk 15,22) Izraelce je izpeljal iz egiptovske sužnosti, mene pa rešuje sužnosti greha in mi ponuja življenje izvoljenega ljudstva, življenje Božjega otroka in obljubljeni deželo, duhovno svobodo in večno življenje. Kot je dal, da je iz skale na gori Horeb pritekla voda (življenje za Izraelce), tako priteka Božja ljubezen in Božje življenje v mojo dušo. Kot Jordan, ki s svojo vodo daje rodovitnost polju, se s krstno vodo obnavlja moja duhovna rodovitnost. Voda me telesno očisti, a krstna voda očiščuje globlje, očiščuje mojo dušo. Ta izvir žive vode v večno življenje je po njegovi smrti pritekkel iz njegovega srca (Jn 19,34).

6.3 Žena, ki moli

Samarijanka je žena molitve, pa tudi žena evangelizacije. Molitev je pogovor z Bogom in Samarijanka se je pri samarijanskem vodnjaku, ki ga je postavil oče Jakob, srečala z Bogom in se z njim pogovarjala. Med njima se je razvil iskren, globok, duhoven pogovor. Pogovor med človekom in Bogom, pogovor, kjer človek ne samo govori in prosi, ampak tudi obmolkne in posluša. Podobno srečanje je v večernih urah doživel Nikodem (Jn 3).

V molitvi smo tesno povezani z Bogom. Bolj kot je osebna, bolj smo povezani z Njim. Takrat se z Bogom pogovarjamo, kot sta se pogovarjala Nikodem in Samarijanka. Tako Nikodem kot Samarijanka sta iskala resnico in jo tudi našla. V pogovoru z njim sta dobila odgovore na svoja vprašanja. Zajemala sta iz izvira Žive vode. Ta pogovor je bil kraj varnosti, zaupnosti, resnice, miru. Prav na takem kraju se znajdemo v molitvi.

Veliko stvari lahko naredimo za svojega bližnjega, a ko pridemo do konca, do mej svojih besed, dejanj, zmožnosti, ko zanj ne moremo nič več narediti, lahko zanj še vedno molimo. Z molitvijo podiramo meje, gremo tja, kamor z nogami ne moremo iti, popravljamo, oziroma delamo stvari, ki jih z rokami ne moremo, lahko gremo v prihodnost ali preteklost. Z molitvijo prikličemo Boga. In ko v našo molitev vstopi Bog, se zgodi čudež.

Molitev je hoja na goro, potreben je trud. Vedno ni lahko moliti in to zahteva veliko poguma. A na gori se pogled odpre, spremeni. Na gori doživimo spremenjenje, spreobrnjenje. Z gore nikoli ne pridemo isti, ampak drugačni, kot smo šli nanjo. V molitev in iz molitve nikoli ne izstopimo isti. Bližina z Bogom in pogovor z Njim nas spremeni, obogati, odpre oči, poboža srce. Papež Janez XXIII. je zapisal: *»Človek je največji, kadar kleči, najlepši, kadar moli, najmočnejši, ko ima sklenjene roke in ko odpušča. Bogu je najbolj podoben, kadar ljubi.«*

Z molitvijo gremo lahko na kraje, kjer še nikoli nismo bili in z molitvijo lahko zajamemo vse stvari. Ne moremo odločati o svetovnih spremembah, lahko pa zanje molimo. Ko z besedami ne prepričamo človeka, ki živi v grehu, lahko še vedno zanj molimo. Ko se življenje izteka, lahko umirajočemu še vedno pomagamo in zanj molimo.

Nikoli ne moremo vedeti, kdo najbolj potrebuje našo molitev ter kako in kdaj bo uslišana. Molimo lahko za naše najbližje, prijatelje, tiste, ki so blizu ali daleč proč. Za tiste, ki jih poznamo, ali pa za tiste, ki jih sploh ne poznamo. Kristjan, ki moli ne obupa. *»Družina, ki moli ostane skupaj,«* je dejala Mati Terezija. Kdor vztraja, moli in kliče k Bogu ta zmore, ta zmaga.

Tudi v vrtu Getsemani je prišel k učencem in jim naročil: *»Molite, da ne pridete v skušnjava.«* (Lk 22,40). Molite in vztrajajte. Sv. Monika je leta molila za svojega sina Avguština (in moža) in bila uslišana. Postal je duhovnik, škof, njegova duhovna zapuščina je zelo velika; še danes beremo njegova bogata, globoka duhovna razmišljanja.

Jezus sam nas je učil prav moliti. Rekel je: *»In kadar molite, ne bodite kakor hinavci. Ti namreč radi molijo stoje po shodnicah in vogalih glavnih ulic, da se pokažejo ljudem. Resnično, povem vam: Dobili so svoje plačilo. Kadar pa ti moliš, pojdi v svojo sobo,*

zapri vrata in môli k svojemu Očetu, ki je na skrivnem. In tvoj Oče, ki vidi na skrivnem, ti bo povrnil. Pri molitvi pa ne blebetajte kakor pogani; mislijo namreč, da bodo uslišani, če bodo veliko govorili.» (Mt 6,5-7).

Jezus s to prilikom tudi skuša poudariti pomen molitve, oziroma naše vztrajnosti in trdnosti v molitvi: treba je vedno moliti in se ne naveličati. Papež Frančišek pravi: »Brez molitve se naše oznanjevanje izprazni, naše oznanjevanje izgubi dušo in ga ne oživlja Sveti Duh.«³⁶

O molitvi je Jezus veliko govoril v raznih prilikah in razlagah. Na primer: »*Prositate in vam bo dano! Iščite in boste našli! Trkajte in se vam bo odprlo! Kajti vsak kdor prosi, prejme; in kdor išče, najde; in kdor trka, se mu bo odprlo.*« (Lk 11,9-10; Mt 7,7-8). Jezus je v puščavi odgovoril hudiču, ki ga je skušal: »*Pisano je: Gospoda svojega Boga moli in njemu samemu služi!*« (Lk 4,8). O vztrajnosti v molitvi je tudi povedal: »*Kdo izmed vas, ki ima prijatelja, bo prišel opolnoči k njemu in mu rekel: Prijatelj [...] Povem vam, četudi ne bo vstal in mu dal zato, ker je njegov prijatelj, bo vendar zaradi njegove nadležnosti vstal in mu dal, kolikor potrebuje.*« (Lk 11,5-8).

Sv. Pavel pa je zapisal: »*Nadenite si celotno Božjo bojno opremo, da se boste mogli upirati hudičevim zvijačam. Kajti naš boj se ne bije proti krvi in mesu [...] Ob vsaki priložnosti molite v Duhu z vsakršnimi molitvami in prošnjami. V ta namen bedite z vso vztrajnostjo in molite za vse svete.*« (Ef 6,11-18).

Prav Jezus sam je bil največji dokaz molitve. Velikokrat se je umaknil na samo in tam molil k Očetu. Njegova najgloblja molitev je bila na Oljski gori, kjer je v grozi kelih, ki ga bo pil, molil k Očetu. V tej molitvi se prepletata in vidno pokažeta, njegovi dve naravi, človeška in Božja. »*Oče, če hočeš, daj, da gre ta kelih mimo mene, toda ne moja volja, ampak tvoja volja naj se zgodi.*« (Lk 22,42).

Naučil nas je eno najlepših molitev. Jezus nam je položil v naša srca besede najlepše molitve, kjer Boga imenujemo Oče. »*Kadar molite, recite: Oče! Posvečeno bodi tvoje ime. Pridi tvoje kraljestvo. Naš vsakdanji kruh nam dajaj od dne do dne in odpusti nam naše grehe, saj tudi sami odpuščamo vsakomur, ki nam je dolžan, in ne vpelji nas v skušnjava!*« (Lk 11,2-4). Naučil nas je moliti molitev »Oče naš«, molitev, ki jo danes molimo v vseh zemeljskih jezikih po celem svetu. S to molitvijo se pridružimo vsem

³⁶ V: F.Petrič, »Misli papeža Frančiška za vsak dan.«, 12

kristjanom po svetu in skupaj molimo k enemu Očetu, to je edinost Cerkve. Cerkve tisočih ljudi različnih kultur, običajev, lastnosti, razlik in enakosti, ki imajo enega Očeta.

6.4 Žena, ki vabi

Samarijanka je žena resnične evangelizacije. Po resničnem srečanju z Bogom je moje srce polno Boga, tega ne morem zadržati zase, ampak moram o tem govoriti in sporočiti drugim. Za pravo evangelizacijo ne potrebujemo toliko pastoralnih načrtov, planov in metod. Bistvo našega oznanjevanja je, da je naše srce polno Boga in Božje besede. Resničnost vere je pomembnejša kot ideje o veri. Kot je rekel Anton Martin Slomšek: »Kdor hoče vžgati, mora sam goreti.« Srca, ki je zaznamovano in napolnjeno z srečanjem z Bogom, ne moremo utišati ali zadržati zase. To vzdržuje izkušnja vedno novega okušanja Njegovega prijateljstva. Ne moremo vztrajati v evangelizaciji, če ne poznamo Jezusa, če ne hodimo z Njim, ne poznamo njegove besede, ga gledamo (adoracija), se z Njim pogovarjamo. Ali kot piše Pavel: » *Ne živim več jaz, ampak v meni živi Jezus Kristus.*« (Gal 2,20).

Najboljši način za razumevanje in posredovanje je notranje življenje v Bogu. Bog nas ni prosil, da ustvarimo osebne mojstrovine, ampak da posredujemo vero. Oznanjevalec evangelija potemtakem ne bi smel biti žalosten, kakor da bi bil na pogrebu. Obnovimo in povečajmo gorečnost, prijetno in tolažilno veselje oznanjevanja evangelija tudi tedaj, ko je treba sejati s solzami. Naj današnji svet, ki išče v bridkosti in upanju, sprejme veselo oznanilo, ki ga ne prinašajo žalostni in malodušni, nepotrpežljivi in tesnobni glasniki, ampak služabniki evangelija, katerih življenje naj izžareva gorečnost, ker so sami sprejeli Kristusovo veselje...Med Kristusom in njegovimi učenci je resnično neizrekljivo občestvo življenja, vzajemnega poznavanja, tako tesne povezanosti, da Jezus v njih deluje in jih použiva v ognju.³⁷

Ko je Samarijanka zajemala vodo, jo je vedno tudi nesla domov. Tisti dan, ko je srečala Jezusa, pa je pozabila na svoj vrč in vodo. Njeno srce je bilo polno njegovih besed. Zaradi nekega do tedaj še nepoznanega radostnega nemira, veselja, ki ga je čutila, je

³⁷ prim. R. Sarah, *Bog ali nič*, 156 in 317-318

morala to deliti z drugimi. Morala je iti v vas in govoriti o njem. Tega ni mogla to zadržati zase, želela je, da bi tudi drugi govorili z njim, občutili njegovo bližino in njegove besede, ves ta mir in varnost. Želela je, da spoznajo resnico. Tudi danes prinašamo evangelij ljudem, s katerimi imamo opraviti, bližnjim, kakor tudi nepoznanim. To se dogaja samodejno na vsakem koraku, na poti, pri delu, v mestu, v družini, v družbi. Jezus je dejal vsem nam: »Dajte jim vi jesti!.« (Mr 6,37).

Papež Francišek je zapisal: »Naš odnos z Bogom ni zasebna stvar, ampak je vedno v povezanosti s Cerkvijo. Je bogastvo, ki ga je treba podarjati, deliti, oznanjati. Cerkev je poslana v svet in z vero v Jezusa Kristusa gledamo na svet z Božjimi očmi in srcem. Ljubezen, ki jo okušamo v zakramentih in bratski ljubezni, nas priganja, da gremo do skrajnih mej sveta. Človek, ki oznanja Boga mora biti Božji človek. Človek, ki ljubi, nikoli ne miruje: ljubezen ga žene ven iz sebe; k njej je pritegnjen in z njo privlači druge, razdaja se drugim in plete vezi, ki podarjajo življenje.«³⁸

Skupnost, ki oznanja, se s svojimi dejanji vključi v vsakdanje življenje drugih, skrajša razdalje, skloni se vse do ponižanja, če je potrebno, privzame človeško življenje, dotakne se trpečega Kristusovega mesa v ljudstvu. Glasniki evangelija imajo zato »vonj po ovcah« in ovce poslušajo njih glas. Skupnost, ki oznanja, je torej pripravljena spremljati. Za evangelizacijo je potrebno veliko potrpežljivosti, ki se ne ustavi ob omejitvah, si ne nakoplje sovražnikov, ampak želi, da bi bila Beseda sprejeta in bi razodela svojo osvobajajočo in prenavljajočo moč.³⁹

³⁸ prim. L. Grčar, ur. *Žetev*, 4-7

³⁹ P. Francišek, *Veselje evangelija*, 21-22

7 LIDIJA

Od tam smo odrinili v Filipe; to je mesto v prvem okrožju Makedonije in rimska kolonija. V tem mestu smo ostali nekaj dni. Na sobotni dan smo šli skozi mestna vrata k reki, ker smo domnevali, da je tam prostor za molitev. Sedli smo in se pogovarjali z ženskami, ki so se tam zbirale. Poslušala nas je tudi ženska, Lidija po imenu, trgovka s škrlatnimi oblačili v mestu Tiatiri. Bila je bogaboječa in Gospod je odprl njeno srce, da je prisluhnila Pavlovim besedam. Ko se je dala krstiti ona in vsa njena hiša, nas je povabila z besedami: »Če ste prepričani, da verujem v Gospoda, stopite v mojo hišo in ostanite tu!« Primorala nas je, da smo vstopili. (Apd 16,12-15)

7.1 Lidija, duhovna ženska nekoč

Apostol Pavel je sanjal, da ga je neki mož poklical v severno grško Makedonijo. In res mu je pozneje v Filipih uspelo prvo spreobrnjenje v Evropi. Pavel pripoveduje: *«Na sobotni dan smo šli skozi mestna vrata ob reki, ker smo domnevali, da je tam prostor za molitev.»* (Apd 16,13). Tam je srečal Lidijo, ki ni bila Judinja, a je molila po judovskem obredu. Lidija je bila premožna trgovka s škrlatnimi oblačili in zapisi iz tistega časa potrjujejo, da je bil v njenem domačem mestu barvarski ceh. Tudi Homer omenja žene iz pokrajine Lidije, ki so bile znamenite zaradi barvanja s škrlatom. Pod vplivom Pavlove pridige se je dala Lidija z vsem zaposlenimi v hiši krstiti. Potem je Pavla in Sila povabila v svojo hišo. Makedonske žene so bile znane po neodvisnosti in zahvaljujoč svojemu družbenemu položaju si je lahko takšno obnašanje dovolila. Pavel je verjetno zaradi Lidijinega gostoljubja tudi potem, ko je prišel iz ječe, zavil v njeno hišo, medtem ko je pomoč drugih skupnosti, recimo korintske, zavrnil. Ker Pavel Lidije v pismu Filipljanom ne omenja, strokovnjaki domnevajo, da je njeno ime označuje samo žensko iz pokrajine Lidije v Mali Aziji, kjer je bilo tudi njeno rojstno mesto Tiatira.⁴⁰

V skoraj vseh antičnih religijah in kulturah so bile ženske svečenice. Pri Grkih so imele svečenice predvsem pri kultu Artemide in Dioniza pomembno vlogo. V Rimu so bile vestalke, varuhinje svetega ognja. Svečenica je bila ženska na vseh področjih, na katerih

⁴⁰ *Kdo je kdo v Svetem pismu*, 230

je izvajala rituale v zvezi s posvetitvenimi obredi, rojstvom, smrtjo, zdravljenjem in preobrazbo. V zgodovini religije zato svečenico razumemo kot arhetipski lik, ki želi tudi danes v vsaki ženski sprožiti nekaj bistvenega: zmožnost preobrazbe ter varovanje in ohranjanje svetega ognja.

Kaj pa Nova zaveza? V zgodnji Cerkvi je bilo veliko žensk, ki so Jezusu sledile tako kot moški in imele predvsem v prvih skupnostih pomembno vlogo. Ena izmed takih je bila Lidija. Lidija je bila bogaboječa ženska. *»Gospod je odprl njeno srce, da je prisluhnila Pavlovim besedam.«* (Apd 16,14). Njena hiša je postala hišna cerkev, misijonska postojanka za Pavla. Ko so Pavla in Silo izpustili iz ječe v Filipih, sta se vrnila k Lidiji. *»Tam sta našla brate in jih osrčila v veri. Nato sta odpotovala.«* (Apd 16,40). Očitno so se člani skupnosti redno zbirali v hiši bogate ženske in ta je postala neke vrste predstojnica njihove skupnosti.

O Lidiji ne vemo veliko. Je ena izmed mnogih žensk, ki je imela v zgodnji Cerkvi pomembno vlogo, tako kot diakonisa Fojba v Korintu ali Priska, Marija, Junija v Rimu, ter Evodija in Sintiha v Filipih. Te ženske so ponujale svoje hiše, da so se v njih zbirale skupnosti. V bogoslužju so zastopane enako kot moški. Prerokovale so, molile, vodile Gospodovo gostijo, pomagale ljudem v stiski in skrbele za misijonarje. Ženske so tudi opravljale enake naloge kot apostoli.

Svetopisemska žena Lidija nam kot svečenica kaže podobo varovanja ljubezni in toplote, duhovni vidik ženske, ki išče globino in jo vedno znova najde v Bogu. Njena veličina je v njenem služenju, v zvestobi Bogu. Tega služenja se veseli. Služenja drugim in Bogu ne dojema kot krivico, ampak se tega veseli. Izpolnjuje Jezusove besede: *»Kdor hoče postati med vami velik, naj bo vaš strežnik, in kdor hoče biti med vami prvi, naj bo vaš služabnik.«* (Mt 20, 25-27).

7.2 Lidija duhovna ženska danes

Danes svečeništvo ni vezano na družbeni položaj ženske, je njena notranja odlika, ki se kaže v mnogih oblikah in odlikah. Podoba ženske svečenice kot varuhinje svetega ognja je lepa prisposoba za žensko naravo. Ženska varuje sveti ogenj tega sveta. Ogenj pomeni ljubezen in toploto. Sredi tega hladnega in brezsrdnega sveta varuje ogenj Božje

ljubezni. S tem izvršuje v tem svetu pomembno službo. Ta ogenj Božje ljubezni je svet ogenj. Svetost je svetu odvzeta. Svečeniška ženska ima občutek za sveto. Svetost čuti v sebi, povezana je s prostorom, nad katerim svet nima moči in človeške sodbe do njega nimajo dostopa. Uteleša duhovni vidik naše ženskosti, povezuje nebo in zemljo.⁴¹

Poskuša povezati človeško z Božjim. V vsakodnevnih izkušnjah išče globlji smisel življenja. Pozorna je na vsako znamenje, prepoznava Božji čas v »vsakdanjem« in njegovo delovanje, je vedno na pravem mestu. Dostikrat gleda v neznano prihodnost, ki jo pogosto tudi ne razume, a je jo to ne prestraši, zmede ali ustavi, ker temelji v Bogu. V vsem, kar izkuša v vsakodnevem življenju, v bolečini in razočaranju, veselju in izpolnitvi, išče nekaj, kar jo usmerja k nečemu višjemu, popolnejšemu. Resnično duhovna ženska (ne nujno posvečena, redovna, ampak vsaka) lahko kljub temu, da je sama doživela trpljenje, razočaranje in obup, vedno znova veruje in v veri najde moč in pogum. Ne obsoja ljudi, ampak jih vodi k dostojnejšemu življenju. Je duhovna voditeljica in spremljevalka, v izražanju ljudi vidi več kot samo to, kar je v ospredju. Ima občutek za stisko ljudi in skuša tudi v težavah v sočloveku vselej znova najti Božje. Ignacij Lojolski pravi: *»Ljubezen se mora uveljaviti bolj v dejanjih kot pa v besedah.«* (vir. Ognjišče).

Duhovna ženska ve, kdaj je čas, da se umakne v svoj notranji prostor, ki je zanjo svet. Duhovna ženska vedno hrepeni po tem, da bi živela iz nekega globljega vira. V življenju ljudi odkriva sledi Boga. Posreduje med Bogom in ljudmi, ljudem približa Boga. Svečenica lahko drugim ljudem pomaga, da najdejo pot k sebi in k Bogu, da bi tako lažje obvladovali svoje življenje.⁴²

Stik s svojo pristno duhovnostjo in svečeništvom v sebi izgubi, ko se pretirano ubada s konkretnimi zemeljskimi zadevami, kariero, denarjem, zabavami, plehkimi mediji ali ko si izkrivi duhovnost in postane preveč pobožnjakarska in samo na zunaj duhovna. Svečenica v našem življenju nastopi takrat, ko ugotovimo, da smo se znašle na robu. Da ne vidimo več smisla svojega obstoja, morda zbolimo, razpade nam zakon, služba postane rutina, izgubimo vero vase in v življenje. Ko se pričnejo na površje dvigovati težki spomini, ko solze tečejo po licih in pademo v brezno lastne teme. Takrat se

⁴¹ prim. L. Jarosch in A. Grün, *Kraljica in divja ženska*, 85-86

⁴² L. Jarosch in A. Grün, *Kraljica in divja ženska*, 86

podamo na pot raziskovanja svojih globin in obnavljanja energije življenja. Svečenica ljudem prinaša Božje nauke, starodavno modrost, izvaja obrede, uči moralo in etiko. Je najvišja duhovna avtoriteta, neodvisna, suverena ženska, ki je sama sebi dovolj, ki je ni mogoče omejevati ali si je lastiti.

Včasih so svečenice imele tudi vlogo terapevtk. Vodile so obrede zdravljenja, ali obrede umivanja. Ženske imajo že po naravi poseben občutek za rane. Svečenica - duhovna ženska ve, da je v vsakem bolniku jedro, ki je celo in zdravo. Najgloblji temelj vsakega človeka je tisto Božje. Če odkrijemo Božje tudi v bolezni, ta izgubi svojo uničevalno moč. Za nas postane pot k Bogu. Poti zdravljenja, ki jih ubira duhovna ženska, vedno vključujejo duhovno razsežnost. V srcu odkrije Ljubezen, ki premaga zlo, ki jo ogroža, ne dovoli, da prevlada zamera, prezir, želja po žaljenju ali maščevanju. Poklicana je, da stremi po nečem, kar presega nas same in naše omejitve. Ljudi vodi k Bogu. Tereza Avilska je rekla: »Bodi dober do svojega telesa, da se bo tvoja duša z veseljem prebivala v njem.« (vir Aleteia). Sv. Hildegarda iz Bingna je zapisala: »Bog je največja zdravilna moč v veselju, svoje otroke ljubi, kot jih ljubi mati. V vseh bitjih: živalih, pticah, ribah, zeliščih in sadnem drevju ležijo skrivnostne zdravilne moči, ki jih človek ne bi mogel spoznati, če mu jih Bog ne bi razkril.« (vir Causae et Curae)

Za svečenico ni pomembna le biološka rodovitnost, temveč tudi duhovna. Človek teži k temu, kar je v njegovi naravi, to je, da obrodi sad. Duhovna ženska ve, da se ne sme ustavit pri doseženem, da stvari našega življenja niso dokončne; dokler človek živi, se mora, spreminjati, duhovno rasti, notranje krepiti. Pri evharistiji duhovnik spremeni kruh in vino v Kristusovo telo in kri, svečeniška ženska pa spreminja vsakdanje, tudi najmanjše in še tako nepomembne, težke stvari v duhovni dar Bogu, daruje jih v Božje roke. Bog želi, da smo mu v vsem, kar delamo, blizu, da se ga v vsem, kar delamo, dotikamo. Resnično duhovna ženska navdihne tudi moškega. Tudi iz moškega lahko izvabi življenje, spodbuja njegovo ustvarjalnost in njegovo duhovnost. Za marsikaterim moškim se skriva navdihujoča ženska. Duhovna ženska je v sebi našla svoj mir in iz te svoje notranje svobode živi in daje.

Vsaka ženska je po krstu poklicana, oziroma maziljena za duhovnika, kralja in preroka. S krstom ji je podeljena ta služba. Je nekakšna duhovna posoda. V kolikor nosi duhovno vsebino, tudi proseva Boga. Kot pravi papež Frančišek: »Potrebujemo duhovnike, ki bodo ljudje ponotranjenosti, »čuvarji Boga« in goreči pastirji pri evangelizaciji sveta in

ne družbeni upravljalci ali politiki.«⁴³ Pravijo, da posodo oblikuje njena vsebina. Kot je zapisal apostol Pavel: »*Imamo pa ta zaklad v prstenih posodah, da je preobilna moč iz Boga in ne iz nas.*« (2 Kor 4,7). Bolj kot je duhovna, bolj je Božja, bolj se navzema Njegovega duha. Veličina duhovne ženske ni v njenih velikih delih, ampak v prosojnosti za Božje delovanje v njej. Hrepeni po odkrivanju Božje volje in Božjega smisla v njej sami.

⁴³ R. Sarah, *Bog ali nič*, 173

8 MARIJA

Tri besede povzemajo Marijino naravnost: poslušanje, odločitev in dejanje, te besede nakazujejo pot tudi nam za to, kar Gospod želi od nas v življenju. Marija je gotovo najpopolnejši ideal vsake žene, v njej se uresničujejo vsi liki. Marija je najpopolnejše uresničevala lik molivke in evangelizatorke, svečenice, sodnice, matere in kraljice.

8.1 Marija, ideal vsake žene

Marijino običajno življenje je bila rodovitna njiva, kjer se je odvijal poseben odnos in globok dialog med njo in Bogom, med njo in njenim Sinom. Brezpogojno je sprejemala poslanstvo življenja in materinstva, ki ga je doživljala z Jezusom. Največje Marijino dostojanstvo ženske kot matere je v tem, da se je v njej izrazilo in se še izraža nekaj Božjega: materinska, tolažeča, skrbna in ljubeča stran Boga. Marija je mati, ki je v svoje preizkušnje, težke trenutke, žalost, negotovost, dvom, bolečino znala vpletati Boga. Kot je Eva mati vseh živih, je Marija mati novega Življenja, življenja v Kristusu. Njeno materinstvo se je pod križem razširilo na vse nas, postala je mati vseh nas, postala je mati Cerkev. Marija je mati, ki molče sprejema Božjo voljo in moli za svojega otroka. Materina molitev je bila tako najmočnejša opora v Jezusovih najtežjih trenutkih življenja in gotovo se tudi mi lahko v trenutku preizkušenj nanjo naslonimo. Po Mariji se je izvršila tista čudovita zamenjava, ko je Božji Sin postal človek, da bi ljudje postali Božji otroci. Marija je kot mati živela potopljena v skrivnost Boga, ki je postal človek, hkrati je bila njegova prva in popolna učenka, ki je premišljevala vsako stvar v svojem srcu v luči Svetega Duha, da bi razumela in postavila v prakso vso Božjo voljo. Marija je lik matere, ki je v popolni edinosti z Bogom, je mati, ki prinaša Boga. Mati, ki po Jezusovem vnebohodu ostaja z apostoli, z njimi moli in tako postane mati prve krščanske Cerkev. Prav tako še danes drži svojo materinsko roko nad nami. Le malo je zapisanih Marijinih besed v Svetem pismu. A te, ki so, kažejo na razumnost deklince, ki Božjega načrta ne zavrne, ampak odgovori z vprašanjem: *»Kako se bo to zgodilo, ko ne poznam moža?«* (Lk 1,34) ter nato sprejme Božji načrt: *»Zgodi se mi po tvoji besedi.«* (Lk 1,38) in v naslednjih besedah že obrača Božji pogled na potrebe drugih z besedami:

»Vina nimajo« (Jn 2,3), ter tako že v Kani pod svoj materinski plašč sprejme tudi druge. Iz Jezusove matere postane mati drugim.

Marija je tudi Kraljica prerokov. Vse starozavezne napovedi se v Mariji uresničijo. Vsi preroki so posredno govorili tudi o Mariji, ko so govorili o Odrešeniku, Jezusu. Ko sprejme angelove besede, sprejme Boga. Besede ohranja v svojem srcu, o njih premišljuje in jih uresničuje, s tem dejanjem se približa vsem prerokom. Preroško držo ji daje globoko zaupanje v Božji načrt, ki ga sama ne razume in ne pozna do potankosti. Postala je prerok ne po mnogih in velikih besedah, ampak po svojem življenju. Po njej se je na najbolj konkreten način uresničila in udejanjila Božja beseda. Je v službi Božje besede, Boga samega. S tem se tudi odlikuje po Božji bližini, po globokem zaupanju in ljubezni Vanj. Ta Božja bližina jo je peljala naprej, ji dala moč vztrajanja in krepila zaupanje v negotovo, nepoznano prihodnost. Marija, Kraljica prerokov, nam pomaga zaupati v tisto, česar ne vidimo in ne poznamo, v tisto skrivnost, ki jo Bog pripravlja za nas. Kot prerokinja nas uči tihega dela, premišljevanja, pogovora z Bogom, da postanemo tudi mi preroki svojega časa.

Marija kot mlada deklica gotovo ni bila tako izobrazena kot današnja dekleta. Pa ji vseeno danes v litanijah pravimo »Sedež modrosti« in zaupamo v njen dobri svet. Od kod ji modrost? Marija je bila v svoji odprtosti za Boga, odprta za Božjo modrost in s tem sposobna dobrega sveta. Bog sam prikrije modrim in razumnim, razodene pa malim (prim. Mt 11,25). Znala je v ponižnosti sprejemati nepoznan, negotov scenarij življenja, ki ga je Bog pisal zanjo. Marija zaupa svojemu Sinu in se podreja Očetovi volji. Vse, kar se je zgodilo v njenem življenju s Sinom, je shranila in premišljevala v svojem srcu. Marija je sledila besedam zapisanim v knjigi Modrosti: »Zato sem molil, in dana mi je bila preudarnost.« (Mdr 7,7). Modrost, ki izvira iz poslušnosti Bogu in premišljevanja Njegove besede v srcu, se je naselila v Mariji.

Marija postane Kraljica vseh kraljic, ko se odpove lastnim željam, načrtom, s tem pripravi prostor za Boga v svojem srcu. Z Njim kraljuje v svojem srcu in postane prosojna za Boga. Kronana je s popolnim sprejemanjem Božjega načrta in Božje volje. Marija brez visokih kraljevskih naslovov uresniči kraljevo dostojanstvo, ker izpolni načrt, ki ji ga je Bog pripravil. Marija kaže, da se resnično pravo kraljevo dostojanstvo rodi in nosi v srcu ter vlada iz srca polnega Božje navzočnosti. Po krstu je kraljevska drža tista, ki jo tudi mi prejmemo. Resnični kralj je tisti kralj, ki v prvi vrsti zmore

dobro vladati sebi, svojim strastem in se uspešno upirati telesnim in duhovnim skušnjavam. Kraljevsko službo pa uresničujemo, kadar se s kraljevsko svobodo z zatajevanjem samega sebe in s svetim življenjem usposabljammo za zmago nad kraljestvom greha v sebi in v svetu ter za vzpostavitev Božjega kraljestva v sebi in drugih (C 36,1). Sv. Ambrož je to službo opisal takole: »Kdor si podvrže svoje telo in vlada svoji duši, ne da bi se prepustil svojim strastem, je gospodar samega sebe: moremo ga imenovati kralja, ker je sposoben vladati samemu sebi; svoboden je in neodvisen in se ne pusti ujeti v suženjstvo greha.« V tem je Marija Kraljica vseh kraljic nam in vsaki ženi velik zgled.

Marija je velika duhovnica, čeprav ni bila nikoli v ožjem pomenu besede »duhovnik« pred oltarjem. Jezus je svojo duhovniško službo razglasil pri zadnji večerji in jo dovršil na križu. Jezus je duhovnik in daritveno jagnje obenem. Duhovniška služba je služba darovanja Bogu in ljudem. Marija je duhovnica, svečenica, ker sprejme odrešeniški načrt in se kljub lastni negotovosti, popolnoma v velikem zaupanju daruje Bogu za odrešenje vseh. Po krstu prejmemo tudi mi duhovniško službo, da prinašamo in darujemo v moči te službe svoje življenje, nas in naše bližnje, naravo in vse ljudi na Jezusov oltar za njihovo slavo in odrešenje. Sodelujemo pri darovanju evharistije in to duhovništvo uveljavljamo v prejemanju zakramentov, v molitvi in zahvaljevanju, s pričevanjem svetega življenja, z zatajevanjem samega sebe in z dejavno ljubeznijo. Duhovno daritev darujemo zlasti pri sveti maši. Darujemo vse svoje življenje z vsemi deli, molitvami, družinskim življenjem in vsakdanjim delom, prav tako tegobe in preizkušnje življenja. Marijino vse je Jezus sam. Njega daruje v templju, daruje ga njegovemu poslanstvu oznanjevanja in darovanju - smrti na križu in po smrti položi v grob. Marija je bila neposredno prisotna pri Jezusovi daritvi na križu in je še vedno navzoča pri vsaki evharistični daritvi. Marija po Jezusovem zgledu daje svetu samo sebe, daruje svojega Sina in svoje življenje za odrešenje človeštva. Marija ni duhovnica, svečenica pred oltarjem, ampak v vsakdanjem življenju, v popolnem vsakodnevnem izpolnjevanju Božje volje, Njemu služi v drobnih vsakdanjih delih in mu jih daruje na oltarju vsakdanjega življenja.

Kot je Samarijanka vabila ljudi k Jezusu, je tudi Marija žena evangelizacije. Sprejela je Božjega poslanca, sprejela Božjo besedo, nosila v svojem srcu Boga, z njim rasla, živela in mu ostala zvesta spremljevalka. Marija bolj kot katerakoli druga žena kaže na Jezusa,

svojega Sina. Marija kot evangelizatorica zna ponuditi evangelij s ponižnostjo in novo ljubeznijo. Marija je prvi zgled ženske laikinje in evangelizatorice, prisotna v samem začetku nove zaveze, zaveze Boga z ljudmi. Temelj evangelizacije je poglobljena vera v Jezusa Kristusa, ki najprej prežame osebo posameznika, preko posameznikov pa skupnosti in v tem je Marija velik zgled.

V Marijinem življenju gotovo ni šlo vse po načrtu, a ker je zaupala in spuščala Boga v svoje življenje, je pomagala uresničiti načrt, ki ga je Bog imel za nas. S svojo preprostostjo, ponižnostjo, predanostjo je sledila Jezusovemu oznanjevanju, vztrajala v molitvi z apostoli in bila središče nove nastajajoče Cerkve. Marija je zvezda nove evangelizacije. Zvezda, ki naznanja nov dan, nekaj, česar sama ne pozna oz. ne vidi.

8.2 Marija, mati novega adventa

Marija je tista, ki povezuje Staro in Novo zavezo. Z njenim »zgodí se« se z Novo zavezo uresniči Stara zaveza. Vsi preroki, vse njihove zapovedi, se z Marijo uresničijo, je tako rekoč začetnica Nove zaveze. Po njej je Bog stopil na zemljo, da bi se izpolnila obljuba, ki je bila dana že v rajú in kasneje oĉakom. Uresniĉuje novo zavezo Boga s ĉlovekom, ki se dokonĉno uresniĉi z smrtjo na križu. Pregrinjalo v templju, ki je loĉevalo sveto, se je pretrgalo (*»In glej, zagrinjalo v templju se je pretrgalo na dvoje od vrha do tal«*. (Mt 27,51)); to je znamenje, da je Bog med nami.

Bog je sklenil poslati ĉloveku Odrešenika že ob uporú Adama in Eve. Ko Bog izreĉe prekletstvo nad kaĉo, napove Odrešenika ĉloveškega rodu. Napoveduje zmago nad satanom, oziroma ĉlovekovo odrešenje. (1 Mz 3,15). Bog svoje besede ni prelomil. Pošiljal je oĉake in preroke izvoljenemu narodu, nazadnje pa je poslal svojega Sina. Prvo zavezo sklene Bog po vesoljnem potopu z Noetom in njegovo druŹino. Znamenje te zaveze je mavrica (*»Svojo mavrico postavljam v oblake in bo v znamenje zaveze med menoj in zemljo.«* (1 Mz 9,13)). Drugo zavezo je sklenil Bog z Abrahamom in njegovimi potomci, ta zaveza se potrjuje po moškem potomstvu z obrezovanjem (*»To je moja zaveza, ki se je drŹite, zaveza med menoj in vami ter tvojimi potomci za teboj: vsak moški pri vas naj bo obrezan!«* (1 Mz 17,10)). Tretja zaveza je sklenjena med Bogom in Mojzesom. Bog jih reši suŹenjstva, jih izbere za svoje ljudstvo in z njimi sklene zavezo s Postavo, se pravi Źivljenje po BoŹjih zapovedih (*»Zdaj pa, ĉe boste res posluŹali moj*

glas in izpolnjevali mojo zavezo, mi boste posebna lastnina izmed vseh ljudstev, kajti moja je vsa zemlja.» (2 Mz 19,5)). V Mariji se začenja nova zaveza Boga z ljudmi. Z Marijino odprtostjo Bogu in njenim »da« se z Jezusom dopolnijo vse zaveze; Bog Oče z svojim Sinom sklene novo večno zavezo z vsemi ljudmi. »Ni ne Juda ne Grka, ni ne sužnja, ni ne moškega ne ženske: kajti vsi ste eden v Kristusu Jezusu.« (Gal 3,28).

Marija naznanja nov dan, nov začetek, nekaj česar sama ne pozna, ne razume, oziroma ne vidi. V Božji logiki ni nič na hitro, za vse je potrebno potrpljenje in čas. Kako močno je moralo biti njeno zaupanje v Boga, da je mogla sprejeti Božje materinstvo. Po njenem zgledu lahko pogumno in odrešenijsko živimo Novo zavezo. Njena lastnost je, da njena svetloba, ki jo izžareva, dejansko ni njena, ampak je odsev sonca in predstavlja uresničenje Božje ljubezni. Bolj kot se opira na Boga, bolj žari v svoji lepoti. Vsa prosojna je za Boga. Nikoli ga ne zastira. In ker ji je Bog vse, ker je Bog njena moč, nihče ne more premagati nje same.⁴⁴

Marija, Mati prvega adventa, ima tudi poslanstvo, da pripravlja paruzijo svojega Sina. Marija, ki je s svojim materinskim posredovanjem pripravila prvi Gospodov prihod, pripravlja dan Jezusovega ponovnega prihoda in je zato Mati drugega adventa.⁴⁵

⁴⁴ prim. P. Žakelj, *Marija, žena za naš čas*, 55-57

⁴⁵ N. Buttet, *Evharistija, ljubezen svetnikov*, 338

ZAKLJUČEK

Sodobna ženska išče v svojem življenju, sledi Boga, ki se nam želi darovati. Z nežnostjo njegovega pogleda, varnostjo njegovih dlani lahko prav prebere svoje življenje, svoje težave, veselje, izzive, skrivnost svojega poslanstva, poti, cilja. Kdor posluša učenca (preroka, poslanca), posluša Boga. Preroki, bolj ali manj izjemne zgodovinske osebe, razkrivajo Boga, slišali so njegov klic, besedo in ji sledili. Leon Bloy je dejal: »Kadar človek ne govori z Bogom, govori s hudičem.« Srednje poti ni.

Človek brez Boga ne ve, kam naj gre in niti ne zna dojeti, kdo je. Največja revščina ali tragika človeka je, da ostane brez Boga. Naša vera je naše vsakdanje življenje, ki je odraz Boga. Kajti Bog je v nas in okoli nas. Pogledam okoli sebe in ga vidim, kako se igra z mojimi otroki, kako z nitkami vleče k sebi najstnika, vidim ga v svojem možu. Pogledam v nebo in vidim, kako sestopa v dežnih kapljicah, se smeje v cvetočem drevesu, me boža v vetru, poje v žuborenju vode in blisku strele.

Ženska, ki ima odprto srce, ki hrepeni po vrednotah in jih išče, bo vrednote, ki jih bo videla, sprejela za svoje. Ne samo, da lahko živi, kot Debora, Ana, Lidija, Estera, temveč se lahko v vsaki ženski skriva sodnica, modra žena, molivka, svečenica, kraljica. Vsaka žena lahko v sebi nosi te like, jih živi in se z njimi izraža, ceni samo sebe in svoje življenje. Uresničena žena ne živi pričakovanj in vrednot drugih, ampak živi svoje življenje, izhaja iz sebe, svojih moči, ki temeljijo v Bogu. Kljub velikim mamljivim ponudbam mora biti temeljni kamen še vedno Bog, saj je naš Stvarnik in s tem v našem telesu in duši nosimo njegov zapis. V tem kontekstu se lahko tudi današnja žena opre na žene, ki temeljijo v Bogu. V Mariji pa se vsi ti liki izpolnijo. Vse te osebnosti in njihove vrednote temeljijo v Bogu in iz njega izhajajo. Bog je v njihovem srcu, kar je še bolj pomembno, oni so v srcu Boga. Tereza Avilska je rekla: »Nič naj te ne vznemirja, nič naj te ne plaši. Vse preide, Bog se ne spreminja. Potrpežljivost vse doseže. Kdor ima Boga, mu ničesar ne primanjkuje. Bog edini zadostuje.« (vir Družina)

Ko prisluhne Božji besedi, spoznamo Boga. Ko spoznamo Boga, spoznamo samega sebe. In takrat se zgodi čudež Življenja.

POVZETEK

Sveto pismo poroča o mnogih možeh in ženah, ki so poslušali Božji glas in svoja dejanja zapisali v zgodovino Božjega ljudstva. Vsak lik nosi poročilo Božje ljubezni, a enaka sporočila na svoj edinstven način. Menim, da so dovolj aktualni, prodorni v današnji dobi, da lahko nagovorijo današnjega človeka, žensko in so mu vzor in vodilo.

Preko lika Eve, matere vseh živih, lahko ženska poveže materinstvo in z materinstvom življenje ter zmore sprejemati preizkušnje življenja in se skozi vzor njenega lika s svojimi dejanji približati materinski, skrbni, tolažeči, ljubeči plati Boga.

Preko lika Debore, sodnice in prerokinje, lahko tudi današnja ženska prevzame vlogo sodnice. Sodnica zna prepoznavati znamenja časa, ve, kdaj je pravi čas za kaj.

Esterina zgodba in njen lik z molitvijo, s postom ter njenim pogumom, da tvega življenje, pogumom, ki ima temelje v zaupanju v Boga, prikaže žensko kot kraljico. Prava kraljica druge spodbuja in jih poveže z njihovim kraljevskim dostojanstvom. Lik kraljice, ki ga žena zna živeti v sebi, vodi k veliki notranji svobodi in iz te svobode lahko tudi živi.

Novozavezni lik Ane, modre žene, ki najde notranji mir, ki ji podari notranjo srečo in veselje, nagovarja ženo, kako lahko zre v Božje obličje in izkusi bližino Boga. Modra ženska temelji v sebi, z bolečimi in pozitivnimi izkušnjami si pridobi spoznanja, ki jo pripeljejo do modrosti. Žena v Ani lahko spozna lik, ki izžareva veliko hvaležnost za vse, kar je izkusila v življenju.

Marta in Marija predstavljata dve plati ženske, telesni in duhovni vidik življenja. V dejanjih sta pomembni obe polovici, tako Marija kot Marta. Brez Marije bi se Marta samo vrtela okoli sebe v brezplodnih dejanjih polnih lastnih razočaranj, jeze, nestrpnosti, Marija pa bi samo poslušala in nikoli prešla k dejanjem.

Samarijanka, žena molitve in evangelizacije sodobno žensko nagovarja, da je v molitvi tesno povezana z Bogom. Bolj kot je molitev osebna, bolj je povezana z Njim.

Svetopisemska žena Lidija kot svečenica pokaže podobo varovanja ljubezni in topline, duhovni vidik ženske, ki išče globino in jo vedno znova najde v Bogu. Duhovna ženska

vedno hrepeni po tem, da bi živila iz nekega globljega vira. V življenju ljudi odkriva sledi Boga. Posreduje med Bogom in ljudmi, ljudem približa Boga.

Marija kot najpopolnejši ideal vsake žene je lahko svetla zvezda vrednot sodobne žene predvsem v poslušanju, odločitvi in dejanju. Te besede nakazujejo pot tudi nam za to, kar Gospod želi od nas v življenju. Pogled na Marijo uspe ženi odpreti srce za poslušanje Božje besede. Iz moči lastne izkušnje in likov svetega pisma zmore oblikovati odločitev in besedo pretopiti v dejanje.

VIRI IN LITERATURA

- Alexander, David, in Pat Alexander. 1989. *Svetopisemski vodnik*. Koper: Ognjišče.
- Bergoglio, Jorge Mario. 2013. *Odprt um, verujoče srce*. Ljubljana: Družina.
- Buttet, Nicolas. 2010. *Evharistija, ljubezen svetnikov*. Ljubljana: Emanuel
- Comay, Joan. 2002. *Kdo je kdo v Stari zavezi*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče
- De Saint-Exupery, Antoine. 2013. *Mali princ*. Ljubljana: Mladinska knjiga
- Frančišek, papež. 2014. *Veselje evangelija*. Ljubljana: Družina.
- Frančišek, papež. 2016. *Radost ljubezni*. Ljubljana: Družina.
- Frančišek, papež. 2014. »Misli papeža Frančiška za vsak dan.« V: Franci Petrič, ur. *Papež Frančišek za vsak dan*, 10-12. Ljubljana: Družina. dne 29.10.2019
- Frančišek, papež. »Krščeni in poslani: Kristusova Cerkev, poslana v svet« V: Leopold Grčar, ur. *Žetev*, 4-7. Brezje: OFM Brezje.
- <https://www.biblija.net/biblija.cgi?set=2&id13=1&l=sl&q1=1> dne 29.3.2020
- <https://sl.religiousopinions.com/deborah-was-wise-courageous-judge-israel> dne 29.10.2019
- <https://revija.ognjisce.si/iz-vsebine/pricevalec-evangelija/945-estera-6-st-pr-kr> dne 17.11.2019
- http://www.archivioradiovaticana.va/storico/2007/05/08/premi%C5%A1ljevanje_o_prerokinji_ani/slv-132528 dne 17.11.2019
- <http://www2.arnes.si/~supmspel/patres/hieronim/e54.html> dne 29.10.2019
- <https://www.casnik.si/poistovetenje-z-marto-in-pozaba-marije/> dne 23.8.2020
- (*Ilustriran leksikon biblijskih oseb* 2013, s.v. »Kdo je kdo v Svetem pismu«)
- Irigaray, Luce. 2012. *Marijina skrivnost*. Novo mesto: Goga.
- Jarosch, Linda, in Anselm Grün. 2018. *Kraljica in divja ženska*. Celje: Celjska Mohorjeva družba.
- McGrath, Alister E.. 2014. *Vodnik po krščanski teologiji. I*. Celje: Celjska Mohorjeva družba
- Ratzinger, Joseph. 2012. *Jezus iz Nazareta, Jezusovo otroštvo*. Ljubljana: Družina.
- Sarah, Robert, in Nicolas Diat. 2018. *Bog ali nič*. Ljubljana: Družina.
- *Sveto pismo*. Ljubljana: Britanska biblična družba, 1981
- Štrubelj, Zvone. 2016. *12 svetopisemskih obrazov usmiljenja*. Ljubljana: Družina.
- Townsend, Kelly J.. 2011. *Skozi nosečnost z Jezusom*. Ljubljana: Družina.
- Žakelj, Peter. 2014. *Marija, žena za naš čas*. Celje: Celjska Mohorjeva družba.

